

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Dispvatio XX. De obiecto visionis beatificæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

hunc actum huius obiecti præ alijs, quatenus supponit iam illum determinatum aliunde, sit tamen completum virtutis eius comparatione talis actus. Tale autem comprincipium appellamus speciem impressam comparatione talis actus. Itaque lumen gloriæ præcisè quæ tale dumtaxat est elevatum intellectus creati supplendo vires, quæ illi in ratione potentie defunt ad actum supernaturalem visionis, & consequenter illum ad eam eatenus determinando, quatenus pro eâ dumtaxat, & non pro alijs actibus tales potentie vires supplet. Cum hoc tamen fiat, aliud præterea desiderari comprincipium, quod tanquam virtualis quadam representatio obiecti videndi principium adæquatum visionis ultimò compleat. Et istud est species impressa ipsius obiecti. Vnde tandem concluditur, possibile esse lumen gloriæ, quod, retento proprio luminis munere, munus speciei impressæ Dei nullatenus habeat. Similiterque possibile esse speciem impressam Dei, quæ realiter non sit lumen: atque ita malè propositionem datam probari ex eo, quod non sit excogitabile prædicatum in specie, quod non reperitur in lumine; neque in lumine, quod non reperitur in specie.

146 Inde igitur probanda est. Quia, licet munus luminis gloriæ, atque adeo prædicata eius, & munus, atque prædicata speciei impressæ Dei in entitatibus diversis inueniri possint diuisa, non sunt tamen ita inter se pugnantia, vt in eadem entitate non possint inueniri coniuncta. Posito autem, quod sit possibilis entitas, quæ munitur tum luminis gloriæ, tum speciei impressæ Dei per se solam possit præstare; ac proinde quæ prædicata vtriusque in se solâ coniuncta habeat; talis vtiq; asserenda est, quæ datur de facto in Beatis; quia, cum frustra fiant per plura, quæ fieri possunt per pauciora, vt fert receptum axiomata, non est cur dicatur in illis per duas entitates fieri, quod per vnicam fieri potest. Talem autem entitatem esse possibilem primò probatur, quia ex nullo capite repugnat entitas, quæ sit elevatiua intellectus ad visionem beatificam, supplendo, quod illi deest in ratione potentie, & simul sit completiua principij adæquati, cui visio ipsa debita sit, per modum cuiusdam virtualis representationis obiecti videndi. Quæ sunt duo munera alijs dispersa in lumine gloriæ, & specie impressæ Dei distinctis inter se realiter, atque reuerâ possibilibus iuxta dicta. Secundo probatur. Quia actus citra dubium possibilis à principijs fidei, & scientie indiuisum oriundus prædicata sortitur fidei, & scientie, quæ in alijs actibus reperiuntur seorsim; in vno etiam simul inueniuntur potestas ad calefaciendam, & potestas ad humectandam, quæ in igne, & aqua sunt dispersa: passimque huiusmodi prædicata alijs diuisa in entitatibus distinctis, in eadem entitate coniuncta reperies. Nihil ergo vetat, prædicata speciei impressæ Dei, & luminis gloriæ, quæ in entitatibus distinctis diuisa possunt reperiri, & in eadem entitate coniuncta reperiri posse: quandoquidem ea æquè, ac cætera commemorata, compatible sunt inter se, vt satis ex dictis videtur notum.

147 Aduerto tamen, quoties diuersa prædicata in rebus distinctis alijs reperta in eadem reperiuntur coniuncta, non posse non hanc à singulis illis specificè diuersam esse: quia non potest non hæc singulis illis realiter esse dissimilis; vt quoduis totum ex partibus diuersis, seu dissimilibus coales-

cens non potest non cuius earum esse dissimile, prout in nostrâ Pharo disp. 16. q. 3. monstratum est. Ex quo patet, lumen gloriæ de factio collatum Beatis, quod iuxta præsentem propositionem luminis simul, & speciei impressæ Dei prædicata habet, lumenque gloriæ subinde, & simul speciei impressæ Dei appellari potest, diuersum specificè esse ab alio lumine, quod sola prædicata luminis, & ab aliâ specie, quæ sola prædicata speciei haberet; dumtaxatque propterea aut lumen gloriæ, aut speciei impressæ Dei dici posset. Hoc tamen ad rem nihil interest, vt satis ex se apparet.

148 Ex his, si quæ contra nostram propositionem opponantur, facile quisque diluet. Quomodo autem S. Th. pro eâ etiam possit exponi, latè explicat Vazq. supra cap. 6. Id certè ex dictis à nobis hucusque colligitur, posito lumine gloriæ, quod datur de facto, absque alio quopiam munere Deum intelligibiliter vniunt intellectui Beati; extareque iam completum, & connaturale principium visionis, cum quo Deus, vt causa vniuersalis per se immediatè concurrat ad efficiendam illam, quod solum fortasse vult S. Thomas, quoties docet, Deum per se vniunt intelligibiliter intellectui Beati, supposito lumine; per seque ipsum simul cum lumine, & intellectu causare visionem.

DISPUTATIO XX.

De obiecto Visionis intuitiue Dei.

Cum certum sit ex se, & ex dictis, obiectum huiusmodi visionis esse Deum ipsum disputandum in præsentem suscipimus, quoniam ex attributis, siue prædicatis diuinis, aut etiam ex alijs obiectis, quæ Deus cognoscit, vel sub illam cadant de factio, vel cadere possint de possibili. Sunt autem attributa, siue prædicata diuina, quod ad rem attinet, duplicia: imprimis. Alia, quæ realiter sunt cum Deo identificata, tametsi tum inter se, tum à Deo ipso per nostram rationem distincta sint; proindeque in suo conceptu reali nihil prorsus inuoluunt aut posituum, aut negatiuum, quod realiter non sit Deus. Alia, quæ realiter distinguuntur à Deo saltem inadæquatè; eo quod in suo conceptu reali aut directè, aut ex connotato aliquid includunt, quod à parte rei non est Deus. Ad quam classem reduci possunt omnia alia obiecta, quæ attributa Dei non consentunt. Agnus autem tam intellectus, quam voluntatis Dei quatenus denominantes Deum ipsum intelligentem, & volentem ad primam, vel ad secundam classem attributorum, siue prædicatorum Dei reducendi veniunt iuxta diuersas opiniones eos vt sic constituentes vel adæquatè intrinsecos Deo, vel partim extrinsecos ipsi, prout in tract. de Scientia Dei, & Volunt. videbimus. Deinde attributa, siue prædicata diuina, aut etiam alia ab ijs obiecta quoad veritatem obiectiuam, at cognoscibilem, quam habent, alia necessaria sunt, alia contingentia.

QVAESTIO I.

Verum omnia prædicata realiter identificata cum Deo cadant de facto sub visionem beatificam.

Sermo est de prædicatis realiter identificatis cum Deo, siue toti Trinitati communibus, vt sunt bonitas, intellectus, voluntas, &c. siue Personarum proprijs, vt sunt Paternitas, Filiatio, Spiratio, &c. Tum siue illa attributa, siue modi attributorum, aut eorum gradus dicantur. De actibus verò intellectus, & voluntatis diuinæ sumptis quoad denominationem non agitur in præfenti q. etiamsi illi vt sic cum Deo iuxta sententiam magis probabilem realiter sint aliquo modo identificati: quia de eis specialis est difficultas tractanda q. 3.

Circa præsentem igitur sic expositam primam sententiam est, non videri de facto à Beatis omnia attributa realiter identificata cum Deo. Tribuitur Ochamo, Gabrieli, Paludano, Argentinæ, & alijs apud Auctores mox referendos. Secunda est, videri quidem à Beatis omnia dicta attributa, non tamen secundum omnes modos, siue secundum omnes gradus perfectionis, quos in se habent. Ita Salas 1. 2. tract. 2. disp. 4. sec. 2. & 3. & Albertin. tom. 1. Coroll. 4. theol. princip. 1. punc. 8. cum multis ex antiquioribus à se relatis. Quibus quodammodo consentit Quirous disp. 31. sec. 1. Tertia, & communissima Theologorum sententia est, omnia omnino prædicata, quæ realiter sunt identificata cum Deo, siue ea attributa aut communia, aut personalia, absolutavè, aut respectiva, siue modi, aut gradus, aut perfectiones attributorum, siue quouis alio nomine nuncupentur, de facto videri à Beatis tam clarè, tamque distinctè, quam Deus ipse, cum quo sunt idem. Ita Thomistæ cum S. Thom. 1. p. q. 12. art. 8. & 3. p. q. 10. art. 1. Scotistæ cum Scot. in 4. dist. 50. q. 5. Egid. Lufit. lib. 5. de Beat. 2. p. q. 11. Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 22. Molin. 1. p. q. 12. art. 8. disp. 3. Vazq. disp. 48. Arrub. disp. 24. Fasol. dubit. 1. & 2. Herice disp. 50. Franc. Amic. disp. 9. lect. 17. Recupit. lib. 6. q. 3. 1. & alij communiter, quos longum est recensere.

Propositio vnica.

Omnia omnino prædicata realiter identificata cum Deo, de quibus in hac q. tractamus, quocumque illa nomine nuncupentur, de facto videntur à Beatis æquè clarè, ac Deus ipse.

Hæc propositio adeò certa in Theologiâ est, vt multi eam aut de fide, aut fidei proximam esse censeant. Quo circa Egid. Lufit. supra Auctores primæ, & secundæ sententiæ, quatenus illi refragari videntur, in bono sensu interpretatur. Non enim putandi sunt velle, ignorari quidpiam à Beatis de intrinsecis identificatis cum Deo, aut minùs expressè, quam alia, nosci; cum omnia sint vnum, & idem, sed tantum extrinseca aliqua, in ordine ad quæ intrinseca Dei cognosci, & nominari solent, & quibus ignotis, ipsa intrinseca non ab-

solute, sed quatenus relata, siue comparata ad illa ignorari dicuntur, aut minùs expressè, quam alia nosci.

Probatur autem propositio primò. Quia 1. Ioan. 3. dicitur, *Quoniam videbimus eum, sicuti est.* & Concilium Florentinum in decreto de Purgatorio alludens ad hæc Ioannis verba planè definit, *Animas beatas intueri clarè ipsum Deum, trinum, & vnum, sicuti est.* Repugnat autem manifestè, Deum, sicuti re ipsa est, clarè videri, & non videri cum eadem prorsus claritate, quæcunque re ipsa sunt ipse Deus; qualia sunt omnia prædicata re ipsa identificata cum ipso. Alioquin, aliquo eorum non noto clarè, videretur Deus clarè, sicuti est in se, vt supponitur, & simul non videretur clarè, sicuti est in se: quia non videretur clarè id, quod ipse est in se. Quod est chymæricum. Confirmatur, & declaratur. Quia impossibile est, videri Deum, sicuti est in se, & non esse eum obiectivè in mente videntis id ipsum, quod re ipsa est in se cum omnibus modis, & gradibus perfectionis secum re ipsa identificatis, vt est notissimum: alioquin non, vt est in se, sed aliter, quam est in se, videnti appareret, vt etiam constat. Sed Deus à Beatis, sicuti est in se, videtur, vt fides docet. Ergo Deus in mente Beatorum obiectivè est totum id, quod in se re ipsa cum omnibus modis, & gradibus perfectionis secum re ipsa identificatis. Ergo cuncta hæc obiectivè sunt in mente Beati æquè, ac Deus ipse. Quod ipsum est, ea eodem modo, ac Deus ipse à Beatis videri. Deinde confirmatur, & declaratur amplius. Quia, si aliqua formalitas, seu modus, seu gradus perfectionis identificatus cum Deo non videretur à Beatis, Deus utique sine illo appareret Beatis, sine illo obiectivè esset in mente Beatorum, vt est notissimum, quatenus, existente Deo obiectivè in mente Beatorum, illud in eadem mente Beatorum non existeret obiectivè. Ergo Deus non esset in mente Beatorum obiectivè, sicuti re ipsa est in se: quia esset in mente Beatorum obiectivè sine aliquo secum re ipsa identificato, sine quo re ipsa non est in se. Quod ipsum est, non videri à Beatis, sicuti est in se, contra fidem.

Secundò probatur propositio. Quia 1. ad 6 Corinth. 13. dicit Apost. *Videmus nunc per speculum in ængmate, tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte, tunc cognoscam, sicut & cognitus sum.* Ex quibus verbis manifestè colligitur primò, Beatos non cognoscere Deum ex parte, sicut pro statu præfenti solemus nos per conceptus partiales, & inadæquatos illum cognoscere; sed penitus totum Deum cognoscere. Cognoscerent autem ex parte, atque adeò non totum, si aliquid ex identificatis cum Deo ipsos lateret, vt est notissimum. Secundò, Beatos cognoscere Deum, quod attinet ad integritatem obiecti, sicut Deus cognoscit nos. At Deum nihil penitus lateret ex ijs, quæ nobiscum sunt idem. Ergo nec Beatos lateret quidpiam ex ijs, quæ sunt idem cum Deo. Tertiò, id totum nos de Deo facie ad faciem visuros in Patriâ, quod in Viâ per speculum in ængmate de Deo ipso, aut fide credimus, aut aliter cum veritate concipimus. At nihil est penitus ex identificatis cum Deo, quod saltem sub conceptus nostros confusos, & vniuersales non cadat, vt est certissimum. Ergo neque est aliquid ex identificatis cum Deo, quod lateat Beatos. Et quidem, cum visio Patriæ Fidei Viâ succedat, vt etiam insinuat Apostolus, & omnes Theologi con-

fiuntur, consequens est, ut quidquid de Deo fide credimus in Viâ, de eodem in Patriâ visione clarâ intueamur iuxta illud August. lib. de diligendo Deo cap. 18. *Quod hic crediderunt, ibi videbunt.* Credimus autem in Viâ per fidem, Deum esse infinitum pelagus perfectionum, Deum secum identificare omnem perfectionem imperfectione immunem, & alia huiusmodi, quæ nihil incognitum relinquunt ex identificatis cum Deo.

7 Tertiò probatur propositio. Quia omnino est impossibile cognosci Deum clarè, & per speciem propriam, siue in se ipso, prout iuxta fidem cognoscitur à Beatis, & non cognosci totum omnino cum omnibus prædicatis identificatis secum realiter, ut statuimus q. 2. Ergo ita cognosci de facto à Beatis, omnino asserendum est.

8 Obijci tamen potest contra propositionem, ex illâ sequi primò contra Scripturam, visiones Beatorum esse æquales: quia nihil Dei videret vnus, quod non alter. Secundò etiam contra fidem, Deum à Beatis comprehendi: quia id comprehenditur, cuius nihil latet videntem, iuxta August. epist. 112. cap. 8. Tertiò contra sanam Theologiam, videre Beatos omnia, quæ Deus cognoscit: quia viderent scientiam, quam Deus omnium habet, quæ, ijs non visis, videri nequit; tum omnes actus voluntatis diuinæ, atque adeò, & eorum obiecta. Quarto denique, videre infinitas perfectiones, quales diuinæ sunt, visione finitâ, quod repugnat.

9 Respondeo ad primum, visiones Beatorum non esse inæquales ex parte obiecti primarij, quod est Deus; esse tamen inæquales ex parte propriæ perfectionis, aut etiam ex parte obiecti secundarij, nimirum creaturarum etiam visarum. Quod fat est ad verificandam Scripturam, ut videbimus disp. 21. Ad secundum, ut comprehendatur Deus non satis esse, quòd videatur totus; sed requiri insuper, quòd videatur tam perfectè, quàm perfectè videri nequit ab vllâ creaturâ, iuxta dicta disp. 17. q. 6. vbi August. exposuimus. Ad tertium constabit ex dicendis q. 3. Ad quartum dico, diuinæ perfectiones re ipsâ non esse multitudinem infinitam: quia Deus cum omnibus suis perfectionibus à parte rei est quid prorsus indiuisibile. Sed esto essent, adhuc visione finitâ videri possent; siquidem Deus sublimiorem, quàm multitudinis, infinitatem habens visione finitâ est visibilis.

QVÆSTIO II.

Virum ex prædicatis tam personalibus, quàm communibus realiter identificatis cum Deo vnum sine altero intuitiue videri possit.

10 QVÆSTIONEM hanc tractauimus in Pharo Scient. disp. 12. q. 11. & resolutio fuit negatiua. itaque statuimus ibi, & probauimus, nullum prædicatum, nullamve formalitatem, seu toti Trinitati communem, seu Personarum propriam ex ijs, quæ à parte rei sunt idem cum Deo, intuitiue sine alterâ, siue, alterâ non visâ, videri posse adhuc de potentiâ Dei absolutâ. Idque etiam tales formalitates in ordine ad munerâ alia aut inter se, aut ab essentiâ diuinâ vir-

tualiter sint distinctæ. Imo non solum ex parte obiecti, sed ex parte actus, seu modi neutiquam ab intuitibus posse præcindi vnâ formalitatem diuinam ab aliâ, cum qua realiter est idem, contra Recentiores quosdam ostendimus. Quin imo q. 12. etiam probauimus, formalitates diuinæ realiter identificatas ab ipsas videntibus intuitiue nullam distinctionem rationis subire posse. De quibus omnibus ibi plura.

QVÆSTIO III.

Quousque, & qualiter Beati cognoscere possint; de facto cognoscant actus intellectus, & voluntatis Dei, diuinæ

scilicet intellectiones, & volitiones.

PRO resolutione suppono primò, Actus Dei (sic semper appello impræsentiarum compendij causâ intellectiones, & volitiones diuinæ) bifariam vlturpari, siue considerari posse. Primò quoad entitatem, quam habent identificatam cum Deo, & æqualis necessitatis cum ipso. Secundò quoad denominationem, quam ipsi Deo præbenr intelligentis, & volentis: quæ denominatione plerumque aut minùs necessaria, quàm Deus, aut absolutè contingens est. Et de actibus quidem Dei primo modo sumptis, certum est, videri ab omnibus Beatis, à quibus Deus ipse videtur: quia ut sic omnimodis sunt ipse Deus. Solum ergo procedit quæstio de illis sumptis secundo modo.

Suppono secundò, Actus Dei sumptos quoad denominationem, quam Deo præbenr intelligentis, & volentis (quo pacto semper deinceps illos sumemus, nisi aliud exprimat) alios necessarios esse, alios contingentes, seu liberos. Necessarij sunt illi, quibus Deus se intelligit, & amat; & quibus intelligit cætera obiecta necessariz veritatis à se distincta; & si qui sunt, quibus absque libertate amat illa. Contingentes autem, seu liberi sunt illi, quibus intelligit obiecta omnia contingentia, & quibus illa liberè amat, aut perimit.

Suppono tertiò, de hac quæstione pauca dixisse Scholasticos antiquiores, teste Soar, lib. 2. de Attrib. cap. 24. Ex modernioribus autem, qui illam tangunt, solum agunt de decretis Dei liberis. Hi sunt Soar. ibi. Molin. 1. p. 9. 12. art. 8. disp. 5. memb. 5. Bann. ibid. Zumel art. 7. q. 1. Fasol. dub. 3. obic. 5. Gran. tract. 6. disp. 1. sec. 7. Herice disp. 52. cap. 1. Arriag disp. 9. sec. 8. Franc. Amic. disp. 9. sec. 19. Quiros disp. 31. sec. 7. Quied. 1. 2. tract. 1. contr. 4. punc. 3. & alij. Nos verò etiam de actibus Dei necessarijs, quod attinet ad hanc quæstionem dicemus.

Suppono quartò, opiniones de constitutione actuum Dei quoad denominationem ad duas, quod ad rem attinet, reduci posse. Prima est asserentium, actus Dei per extrinseca connotata compleri. Secunda asserentium, actus Dei adæquate esse intrinsecos ipsi Deo iuxta dicenda latius infra in tract. de Volunt.

Suppono quintò pro dicendis tum in hac, tum in sequente quæstione, cognitionem Beatorum de actibus diuinis, atque etiam de alijs obiectis distinctis à Deo aut abstractiuam, siue habitam per

per species alienas, aut intuitivam, siue habitam per species proprias excogitari posse iuxta dicta sæpe in Pharo Scient. atque etiam in superioribus circa cognitionum harum discrimen. Et utramque vel distinctam à visione beatificâ, vel identificatam cum illâ. Tum vel evidentem, vel obscuram iuxta dicta in eadem Pharo disp. 4. Rursus vel attingentem tales actus, taliaque obiecta confusè, & tantùm sub uniuersali conceptu, vel distinctè, & in particulari iuxta dicta ibidem disp. 17. Denique vel attingentem tales actus, taliaque obiecta in ipsismet, vel aliquâ ratione in Deo, vel utroque modo. Dicitur autem solet aliquod obiectum à Deo diuersum cognosci in ipso Deo multis de causis, siue titulis. Primò; quia Deus est, qui tale obiectum manifestat, siue reuelat. Quo solum titulo censet Vazq. 1. p. disp. 50. cap. 7. dici à Theologis, & Patribus, creaturas à Beatis videri in Verbo. Probareque intendit, dici etiam propterea interdum videri in Verbo à Viatoribus; quia, Verbo reuelante, ab eis cognoscuntur. Secundò; quia Deus per modum speciei impressæ concurrat ad talis obiecti cognitionem. Quo titulo putat, latèque contendit Recupit. lib. 6. quæst. 36. cap. 3. dici à Theologis, & Patribus, videri creaturas in Verbo. Verùm utrumque iste dicendi modus satis improprie esse videtur. Quia valde improprie dicitur cognosci obiectum in quouis principio effectiuo suæ cognitionis, quatenus tali. Deus autem, prout reuelans obiectum, & prout concurrens per modum speciei impressæ ad cognitionem eius, ut principium tantùm effectiuum se gerit cognitionis obiecti. Tertio igitur, & proprie dici solet obiectum à Deo diuersum in ipso Deo cognosci, quotiescunque Deus obiectiuè quoquo modo concurrat, ut tale obiectum cognoscatur, determinando intellectum ad eius cognitionem; vel quia connexus cum illo censetur; & omne connexum cognitur ad cognoscendum terminum connexionis determinat: vel quia aliquo modo est eius imago; & in imagine cognita satis proprie dicitur cognosci prototypon; vel quia cognitioni de Deo cognitio de tali obiecto aliquo modo debita est. Et uniuersum, quoties intellectus ex vi cognoscendi vnum cognoscit aliud, hoc in illo cognoscere dicitur; ut dicitur videri in speculo id, quod propterea videtur, quia videtur speculum. Vel denique quia obiectum cognitum in ipso Deo aliquo modo est; & vnumquod, que ibi, vbi est, cognosci dicitur. Et hæc quidem, siue Deus, & dictum obiectum per eandem cognitionem, siue per distinctas cognoscantur. Quanquam enim soleant interdum Scholastici distinguere cognitionem vnius in alio à cognitione vnius ex alio, appellantes cognitionem vnius in alio, quando utrumque per eandem cognitionem cognoscitur, determinante ad illam eo solo, in quo aliud cognosci dicitur: cognitionem verò vnius ex alio, quando cognitio vnius distincta est à cognitione alterius, & ex illâ oriunda. Interdum tamen non distinguunt, sed uniuersaliter dicunt, cognosci vnum in alio, quoties ex vi cognoscendi vnum cognoscitur aliud seu per eandem, seu per distinctam cognitionem. Iam verò id in se ipso cognosci dicitur, quod obiectiuè determinat ad sui cognitionem. In se autem, & in alio simul dicitur obiectum cognosci, quando ad cognitionem eius vnam, vel plures & ipsum, & aliud determinant obiectiuè. De quibus iterum redibit sermo in tract. de Scient. Dei. Id

supereft animaduertendum, quidquid in Deo aliquo ex prædictis titulis cognosci dicitur, uniuersaliter solere dici cognosci in Verbo per appropriationem quandam, quatenus ea, quæ ad cognitionem pertinent, Verbo diuino, utpote procedenti per intellectum, appropriari solent; sicut, quæ pertinent ad amorem, Spiritui sancto procedenti per voluntatem. Specialiter autem dicuntur in Verbo cognosci veluti in quadam sua imagine, quæcunque ex vi cognoscendi Verbum tanquam representatiuum eorum per modum, termini cognita fuerint iuxta dicenda paulò infra proposit. 3. His positis fit.

Propositio 1.

Non omnes actus liberi Dei cognoscuntur à singulis Beatis de facto distinctè, & in particulari.

Hæc propositio adeò certa in Thologiâ est; ut nonnulli apud Soar. supra putauerint, esse de fide; ipseque Soar. Oued. & alij communiter censent, sine temeritate saltem oppositum dici non posse. Eam enim tenent omnes Theologi uniuersaliter, qui tetigerunt punctum hoc, cum S. Th. 1. p. q. 12. art. 7. & 8. & 3. p. q. 10. art. 1. & q. 8. de Verit. art. 4. Estque doctrina D. Dionys. de Diuin. nom. cap. 3. & de Cœlesti hierarch. cap. 7. Et probari potest primò; quia, cum proprium sit substantiæ intellectualis; & liberæ ijs etiam, qui sentiantur, posse consilia sua celare, sæpeque celare de facto, ut traditur in tract. de Angelis; id utique substantiæ intellectuali, & liberæ præstantissimæ omnium, qualis est Deus, omnino dicendum est conuenire. Secundò; quia Beati præinæqualitate meritorum accipiunt à Deo præmium non solum essentialis, sed etiam accidentalitatis beatitudinis, ad quam spectat manifestatio secretorum consiliorum Dei. Ergo eiusmodi manifestatio inæqualis est in Beatis tam ex parte cognitionis, quam ex parte obiectorum manifestatorum: siquidem utroque hoc modo pertinet ad eorum accidentalem beatitudinem. Ergo aliqua consilia secreta Dei cognoscunt aliqui Beati, quæ non cognoscunt alij. Quod ipsum est, non omnes actus liberos Dei à singulis Beatis cognosci. Tertio; quia, si omnes actus liberi Dei singillatim ab omnibus Beatis cognoscerentur, ab eisdem etiam cognoscerentur singillatim omnes res existentes in aliquâ differentiâ temporis, utpote cum quibus ut sic suo apte conceptu sunt connexi eiusmodi actus. Sed non omnes res existentes in aliquâ differentiâ temporis cognoscunt singillatim omnes Beati, ut q. 4. ostendemus. Ergo. Dico autem in propositione *distinctè, & in particulari*. Nam omnes actus liberi Dei sub aliquem Beatorum conceptum confusum, & uniuersalem cadere, nihil est, quod prohibeat: uti sub aliquem huiusmodi nostrum adhuc in statu præsentis cadere possunt, sæpeque etiam solent; quoties scilicet de actibus Dei in genere quidpiam differimus.

Quomodo autem fieri possit, ut videntes intuitiuè Deum non videant pariter eadem visione omnes actus liberos eius, facile apparet iuxta eorum sententiam, qui putant, eiusmodi actus per extrinsecam connotata compleri: quippe, non viso, aut prorsus ignoto connotato, non visus, aut prorsus ignotus manebit actus includens illud in suo reali conceptu. Constat autem, videntes

intuitiue Deum posse non videre, aut etiam penitus ignorare connotata extrinseca Deo, realiterque subinde ab ipso distincta. Iuxta alteram verò sententiam asserentium, eiusmodi actus adæquatè esse intrinsecos Deo, non ita facile explicatu est, quo pacto videntes Deum non videant necessariò eo ipso omnes actus liberos eius: quandoquidem necessariò vident omnia identificata cum Deo iuxta doctrinam statutam q. 1. & 2.

18 Herice supra putat, iuxta hanc posteriorem sententiam necessariò asserendum esse, videri à quolibet Beato omnes actus liberos Dei; atque ita vel eo iure talem sententiam reiiciendam. Sed malè. Quia talis sententia longè probabilior est altera; nullatenusque subinde ob difficultatem istam reiici debet, vt ostendemus in tract. de Volunt.

19 Arriaga supra, & alij censent, ideirco posse actus Dei liberos non videri à videntibus ipsum Deum, etiamsi realiter sint identificati cum illo, quia virtualiter ab illo distincti sunt: formalitatem enim distinctam ab alià virtualiter, quantumuis cum eà identificatam realiter, bene sine illà, siue, illà non visà, videri posse. Non placent. Primò; quia formalitas cum alià identificata realiter, quantumuis ab illà virtualiter in ordine ad alia munera distincta sit, neutiquam sine illà videri potest intuitiue, aut per speciem propriam cognosci, vt efficaciter ostendit in Pharo Scient. disp. 13. q. 11. Secundò; quia, si Deus videretur, non visà aliquà formalitate cum ipso identificatà realiter, quantumuis ab ipso quouis modo distincta virtualiter, Deus vtique non videretur, sicuti est in se: quia Deus in mente eum videntis obiectiue non esset idem ipsum, quod est in se, nimirum ea formalitas: quia non appareret Deus videnti vt vnum quid, & idem cum illa: (alioquin & ipsa vt vnum quid, & idem cum Deo appareret, eodemque prorsus modo videretur, ac Deus ipse contra suppositionem). Igitur, cum sit de fide iuxta dicta quæst. 1. videri Deum à Beatis, sicuti est in se, estò possibile sit, eum sine suis actibus liberos videri intuitiue, de facto tamen cum illis omnibus videri à quouis Beato dicendum erit contra certam statutam propositionem: ne absurdius contra fidem dicatur, eum non videri à Beatis, sicuti est in se. Malè ergo præfati Auctores supponentes, actus Dei liberos esse formalitates quasdam identificatas cum Deo realiter, beneficio distinctionis virtualis inter Deum, & eas reperta præsentem difficultatem conantur euadere. Vnde obiter colliges contra Caiet. & alios, actus Dei liberos neutiquam consistere posse in formalitatibus realiter identificatis cum Deo, eoque iure contingentibus, siue defæctibilibus, quod potuerunt ita cum Deo non identificari. De quo plura suo loco.

20 Aliter ipse Arriaga, Quieto, Quirós, & alij putant, actus Dei liberos, quantumuis sint formalitates realiter identificatæ cum Deo, posse explicitè non videri à Beatis, Deo ipso explicitè viso: quia vniuersaliter opinantur, formalitates realiter identificatas, etsi non sint præscindibiles ex parte obiecti, quatenus impossibile est, quòd per cognitionem attingatur vna, & non alia, esse tamen præscindibiles ex parte actus, siue ex parte modi illas attingendi, quatenus ita possunt per cognitionem etiam intuitiuam attingi, & vniuersaliter possit cognoscens rationem reddere, non alterius: perindeque propterea se habeat, ac si eam vnã tantum attingeret. Quo

pacto dicunt, bene posse Beatos ita intuitiue videre Deum, vt solum de essentia, & attributis Dei necessarijs possint rationem reddere, non item de omnibus actibus eius liberis: tamen si hi omnes quoque attingantur per eorum visiones: perindeque propterea sit, ac si non attingerentur per illas. Sed neque placent. Primò quidem; quia genus istud præscindendi per intuitiuam formalitates realiter identificatas non ex parte obiecti, sed ex parte actus, seu modi, efficaciter reiici in Pharo vt omnino impossibile disp. 13. q. 11. iam citatà. Secundò; quia, eius possibilitate supposita, vel Beatos præscindere tali modo Deum ab aliquà ipsius formalitate, componitur bene cum eo, quòd videant illum, sicuti est in se, vel fecit? Si non componitur; cum sit de fide, Deum à Beatis videri, sicuti est in se, dicendum vtique erit, Beatos de facto, ne tali quidem modo præscindere Deum ab illà ipsius formalitate; atque adeò neque ab vilo actu libero eius contra certam statutam propositionem. Si autem componitur; malè deducunt omnes Theologi, vt deducunt, Beatos à nullo attributo necessario præscindere Deum, dum ipsum vident, sed omnia singulos æquè clarè videre, ex eo, quòd Scriptura dicat, ipsum à Beatis videri, sicuti est in se. Dicique poterit æquo iure, non obstante Scripturà, Deum videri de facto à Beatis dicto modo præscisum tam ab aliquibus attributis necessarijs, quàm ab aliquibus actibus liberis, contra certam Theologorum sententiam statutam q. 1.

Ego igitur, vt nodum hunc aptius dissoluam, suppono ex dicendis latius in tract. de Volunt. actum Dei liberum in formalitate Dei necessarià prout non deficiente virtualiter in ordine ad denominandum ipsum intelligentem, aut volentem consistere. Quo fit, vt ille quoad denominationem eatenus sit contingens formaliter, quatenus formalitas Dei necessaria in ordine ad Deum denominandum virtualiter est contingens: atque ita tunc Deus non est intelligens, aut volens quidpiam, quod potuit intelligere, aut velle, quando formalitas Dei in ordine ad reddendum ipsum intelligebtem id, aut volentem virtualiter est deficiens, seu non existens; cum tamen semper sit necessariò existens formaliter: tunc autem Deus est intelligens, aut volens quidpiam, quod potuit non intelligere, aut non velle, quando formalitas Dei in ordine ad reddendum ipsum intelligentem id, aut volentem virtualiter est non deficiens, seu virtualiter est existens, siue habens supra necessariam formalem virtualem insuper existentiam in ordine ad talem Deo præbendam denominationem. Ex quo patet, quo pacto libertas, siue contingentia formalis actus Dei quoad denominationem per solam virtualemente contingentiam actus Dei quoad entitatem saluetur, quin vlla diuina formalitas formaliter contingens sit. De quo plura loco citato.

Hinc iam pro enodatione præsentis difficultatis apparet, quomodo absque vlla præcisione formalitatum possit Beatus videre integrè totum Deum, quin videat eius actus liberos quoad denominationem. Si enim absque vlla præcisione formalitatum cum solà præcisione ab statu potest Deus totus per propriam speciem clarè videri quoad quid est, seu prout in statu quiditatio; quin videatur quoad an est, seu prout in statu existentiæ formali, vt disp. 17. q. 3. statutum est; multò melius totus ipse Deus cum omnibus

formalitatibus suorum actuum liberorum absque simili præcisione videri poterit quoad statum quiditatum, atque etiam quoad existentialem formalem, & necessarium: quin eiusmodi formalitates videantur quoad statum existentialem virtuales, & contingentem, quem insuper habent in ordine ad denominandum Deum intelligentem, & volentem. Quo statu virtuali ignoto, ignoti videnti Deam manebunt actus liberi eius quoad quodam denominationem provenientem à tali statu. Unde etiam apparet, quomodo possint de facto Beati videre Deum, sicuti est, videndo scilicet, quidquid Deus est re ipsa formaliter; quia videant omnes actus eius liberos quoad denominationem. Ignorare quippe denominationem istam, non est ignorare quidpiam eorum, quæ Deus est à parte rei, sed tantum ignorare quendam eorum statum, eumque non formalem, sed virtuales, siue æquivalentem duntaxat; cum quæ ignorantia subinde bene componitur, quod videatur Deus intuitivè, sicuti re ipsa est in se absolute, & simpliciter, prout asseritur per Scripturam, videri de facto à Beatis.

Propositio 2.

23 Non omnes actus Dei necessarij cognoscuntur à singulis Beatis de facto distinctè, & in particulari.

Hæc propositio mihi etiam est certa. Quia certum est, non omnes creaturas possibiles, nedum omnia obiecta, quæ Deus necessariò intelligit, aut etiam amat, à singulis Beatis cognosci distinctè, & in particulari, ut apparebit ex dicendis q. 4. Cognoscerentur autem hand dubiè, si omnes actus Dei necessarij aut intellectus, aut voluntatis ad tales creaturas, ed taliæ obiecta terminati distinctè, & in particulari cognoscerentur, ut etiam constabit ex dicendis q. 4. Dico autem hic etiam *distinctè, & in particulari*. Quia confuso aliquo, & univèrsali conceptu, non est, cur Beati non complectantur omnes actus Dei; vii & nos sæpe pro præsentis statu complectimur.

24 Quomodo autem possint Beati videre Deum, sicuti est, quin videant omnes actus necessarios eius quoad denominationem, stando etiam in sententiâ ponente eos adæquatè intrinsecos Deo, ex dictis circa præcedentem propositionem constat. Quia, quod ad rem atinet, eadem est ratio de actibus necessarijs, quibus Deus obiecta à se distincta intelligit, aut etiam amat, ac de liberis. Actus enim Dei necessarius de obiecto distincto, etiam consistit in formalitate divinâ prout non deficiente, seu prout existente virtualiter, nisi quod hæc virtualis existentia, ex qua resultat denominatio, tam necessaria est, quam obiectum: atque adeò minùs necessaria, quam Deus, cuius necessitate minor est alia quavis ab ipso distincta, ut pluribus dictum est supra disp. 3. q. 2.

Propositio 3.

25 Singuli Beatorum distinctè, & in particulari cognoscunt aliquos actus Dei tum liberos, tum necessarios.

Hæc propositio etiam est certa apud omnes Theologos. Supponiturque à S. Th. & D. Dionys. locis citatis supra proposit. 1. Quia certum est,

unumquemque Beatorum distinctè ea omnia cognoscere, quæ pertinent ad suum statum, ut latius dicemus q. 4. Constat autem, inter pertinentia ad uniuscuiusque statum non posse non comprehendi eos actus Dei intellectus, & voluntatis tum liberos, tum necessarios, quæ ad cætera causanda concurrunt, præter alios, qui ex illis insuper cum certitudine possunt singuli Beati colligere.

26 Qua ratione autem cognoscunt Beati actus divinos tum intellectus, tum voluntatis toti Trinitati communes, eadem cognoscunt Verbum, divinum secundam Trinitatis personam, quatenus Verbum est obiectorum actuum intellectus, & Spiritum sanctum tertiam personam Trinitatis, quatenus pondus est, siue amor per modum termini obiectorum actuum voluntatis. Quia videntes Trinitatem nullatenus ignorare possunt, repræsentari per Verbum tanquam per terminum productum, quidquid repræsentatur per cognitionem toti Trinitati communem tanquam per actum; tangique per Spiritum sanctum tanquam per pondus productum, quidquid tangitur per volitionem toti Trinitati communem tanquam per actum, ob manifestam connexionem, quam duo hæc habent in Deo. Porro Verbum divinum, & Spiritus sanctus eodem pacto evadunt verbum, & pondus obiectorum distinctorum à Deo tam necessarios, quam contingentium per non defectum, siue per existentiam virtuales suæ entitati necessariæ accrescentem; atque formalitates Dei necessariæ toti Trinitati communes per similem non defectum, siue existentiam virtuales sibi accrescentem evadunt actus cognitionis, aut volitionis eorundem obiectorum iuxta dicta proposit. 1. & 2. prout latius explicandum est in tract. de Trinit. Et quoniam Deus non solum cognoscit, & amat obiecta, sed etiam reflexo quodam modo cognoscit, & amat omnes suos actus; & consequenter Verbum divinum, & Spiritus sanctus non solum evadunt verbum, & pondus aliorum obiectorum, sed etiam omnium actuum Dei; idcirco Beati non solum cognoscunt Verbum, & Spiritum sanctum, quatenus est verbum, & pondus obiectorum divinorum actuum, quos cognoscunt, sed etiam quatenus est verbum, & pondus ipsorum actuum.

Propositio 4.

27 Quicumque actus Dei à Beatis titulo talium cognoscuntur, per ipsam visionem, beatificam intuitivè cognoscuntur. Præter quos aliqui alij abstractivè tantum cognoscuntur ab ipsis.

Prima propositionis pars probatur imprimis ex communi Theologorum, qui rem hanc attingunt, consensu. Omnes enim, aut plerique saltem eorum vel affirmant, vel supponunt, intuitivè videri ab unoquoque Beato per ipsam visionem beatificam eos actus divinos, qui titulo beatitudinis debito aliquo vel congruitatis, vel connaturalitatis ipsi manifestari debent; cuiusmodi sunt, qui vel ad ipsius statum pertinent, vel aliter ad ipsum spectant iuxta dicenda q. 4. Deinde probatur ratione. Quia status beatificus iure deposcit, ut per species proprias, atque adeò per intuitivam cognitionem notificentur Beatis, quicumque eis eo titulo, quod sunt Beati, notificentur:

eur: è quorum numero sunt prædicti actus Dei. Quemadmodum status Angelorum, & animarum separatarum iure deposcit species proprias, & intuitivas cognitiones eorum obiectorum, quorum notitia sibi est connaturalis, & consentanea. Sed per aliam intuitionem distinctam à visione beatificà non notificantur Beatis intuitivè prædicti actus. Ergo per ipsam visionem beatificam eis intuitivè notificari dicendi sunt. Maior videtur certa: & consequentia est legitima. Minor probatur. Primò: quia frustra fierent per plura, quæ possunt fieri per pauciora. Ergo, cum eiusmodi actus vnà cum Deo per ipsam visionem Dei beatificam intuitivè cognosci possint, vt certè possunt, non est cur per aliam visionem visioni beatificæ adiunctam seorsim, & intuitivè cognosci dicantur. Secundò: quia, stando in sententia probabiliori constituente dictos actus adæquatè intrinsecos Deo, nullatenus illi intuitivè cognosci possunt, quin per eandem intuitionem eodem modo cognoscatur integer Deus. Adiungi autem visioni beatificæ tangenti substantiam Dei seorsim ab actibus aliam visionem etiam beatificam tangentem pariter substantiam Dei simul, & actus, superuacaneum certè, aut etiam vltra Beatè meritum foret. Vnam ergo dumtaxat visionem beatificam dari tangentem indiuisum Deum, & actus, dicendum est. Quod autem actus diuinus iuxta sententiam dictam intuitivè videri nequeat, quin per eandem intuitionem eodem modo Deus videatur, inde probatur. Quia, licet formalitas diuina videri possit prout existens formaliter, quin videatur prout existens insuper virtualiter; sicque à vidente Deum possit ignorari actus eius quoad denominationem, vt dicebamus supra n. 22. è contrà verò non est possibile, quòd videatur formalitas Dei quoad existentiam virtualem, quin videatur quoad quiditatem, & existentiam formalem; atque adeò quòd videatur actus Dei quoad denominationem, quin videatur ipse Deus, vt pote qui per visionem cuiusvis formalitatis sui necessariò videri debet eodem modo iuxta doctrinam statutam q. 2. Quemadmodum, etsi sit possibile, videri Deum quoad quid est, quin videatur quoad an est, vt supra relinquimus statutum disp. 17. q. 3. è contrà tamen impossibile, haud dubiè est, videri Deum quoad an est, quin videatur quoad quid est.

23 Dices. Non omnes actus Dei pertinentes ad vnumquemque Beatum manifestantur ipsi à principio suæ beatificationis; sed quidam eorum manifestantur successu temporis. At ij per visionem beatificam principio collatam, & semper permanentem manifestari nequeunt: quia, quæ à principio suapte essentia non erat visio talium actuum, successu temporis nequit euadere eorum visio: mutaret namque essentiam; quod prorsus repugnat. Ergo manifestantur per aliam intuitionem adiunctam visioni beatificæ. Respondet, meà quidem sententià disp. 21. exponendà, & probandà, visionem beatificam vniuscuiusque Beati singulis momentis variari physicè; eate nusque solùm permanentem esse, & perpetuam, quatenus tractus quidam continuus, & successiuus visionum physicè inter se distinctarum, & vnam quamdam componentium successiuam visionem perpetuus, atque adeò adæquatè sumptus indefectibilis est. Quo posito, nihil est, quod vetet, actus diuinos successu temporis manifestandi vnicuique Beato per visiones ipsas quasi partiales eodem successu temporis ei collatas ma-

nifestari, vt constat. Cui autem sententia hæc de successione visionis beatificæ post eius probationem visam minus arripserit, dicere ad propositum poterit, non intuitiuam, sed abstractiuam tantùm notitiam deberi Beatis eorum actuum diuinarum, quos oportet eis non à principio, sed successu temporis manifestari: talemque subinde successu temporis ipsis confiteri, vt pote quæ benè potest esse distincta à visione beatificà principio collatà, vt est notum.

Iam verò secunda pars propositionis inde probatur. Quia, præter actus Dei, quos Beati titulo talium intuitivè cognoscunt, non est cur alios non colligant per discursum; atque adeò abstractivè, & per alienas species etiam euidentia cognoscant vel ex effectibus, quos intuitivè vident, & in dies illis quoquo modo notificantur, vel ex ijs, quæ in hac vitâ nonerunt, & quorum species, notitiaque in eo statu beatitudinis non amittunt. Quis enim hoc dubitet de Beatis: quandoquidem nos vel in hoc exilio innumeros actus intellectus, & voluntatis Dei ex eorum effectibus, aut etiam aliunde cum quidentia noscimus, & passim indices deprehendimus?

Propositio 5.

Quicumque actus Dei à Beatis intuitivè videntur, diuersis ex titulis veniunt dicendi cum proprietate ab ipso in Verbo videri.

Quoniam in Verbo per appropriationem quamdam videri dicuntur tot modis, quot dicuntur videri in Deo, vt supra n. 15. notatum est, in Deo autem cum proprietate videri dicuntur iuxta ibi dicta. Primò: quia sunt eis ipsa in ipso Deo, præsertim iuxta sententiam eos adæquatè intrinsecos constituentem. Ibi autem videntur, vbi re ipsa sunt. Secundò: quia videntur ex vi videntis Deum, atque adeò Deo ipso obiectivè determinante ad eorum visionem, quatenus talibus Beatis in quantum huiusmodi visio talium actuum est debita debito quodam connaturalitatis, aut congruitatis. Tertiò: quia videntur in scientiâ quasi reflexâ, quam Deus de talibus actibus habet, tanquam in imagine quadam intentionali cum ipsis necessariò connexâ, atque adeò, quantum est ex se, ad illorum visionem determinante; ad quam subinde non est, cur non deterneret de facto. Talis enim scientiâ vnus ex actibus est, quorum intuitio debetur, atque adeò de facto communicatur vnicuique Beato: tum quia scientiâ Dei de pertinentibus ad statum Beati, aut quoquo modo ad Beatum ipsum, ad ipsum quoque statum, Beatumve pertinere censetur: tum quia videntur Deum maximè congruit, scire titulo talis eorum Deum obiectorum esse sapientem, quorum vel ipse notitiam aliunde sibi debitam habet. Quarto denique specialiter, & propriè dicuntur videri in Verbo à Beatis actus prædicti: quia quatenus verbum eorum (quo pacto ob rationes datas nuperrime pro eorumdem actuum scientiâ sub visionem etiam eadit ipsorum Beatorum) imago quædam intentionalis eorumdem est cum ipsis suo conceptu necessariò connexa, atque ideo ad ipsorum cognitionem per se determinans obiectivè.

Quomodo autem alijs ex titulis, præter dictos, non possint dici cum proprietate actus diuini à Beatis videri in Verbo, ex dicendis q. 4. pro obiectis reliquis à Beatis in Verbo visis constat.

stabit. De quibus, & de diuinis actibus eadem, quod ad rem attinet, ratio est. Ex dictis autem modo facile erit vnicuique colligere, an, & quomodo ceteri actus Dei, quos abstractiue duntaxat cognoscunt Beati iuxta dicta proposuit. 4. in Verbo cognosci ab ipsis possint dici, vel fecus.

Propositio 6.

32 Probabile est, non repugnare visionem Dei intuitiuam, per quam vnâ cum Deo ipso omnes omnino actus eius clarè, & distinctè videantur.

Quia probabile est, non repugnare visionem Dei intuitiuam, per quam vnâ cum Deo cetera omnia obiecta ab ipso distincta clarè, & distinctè videantur, vt ostendemus q. 4. Nulla autem maior apparet repugnantia in eo, quod omnes actus diuini clarè, & distinctè videantur à creaturâ vnâ cum Deo, quàm in eo, quod videantur à creaturâ clarè, & distinctè vnâ cum Deo omnia alia obiecta cognoscibilia, ad quæ terminantur ipsi actus, vt & ex se constare videtur, & ex dicendis ibidem constabit amplius.

QVÆSTIO IV.

Quousque, & qualiter Beati cognoscere possint, de factoque cognoscant creaturas, aliaque obiecta cognoscibilia distincta à Deo.

33 Sppositis diuersis modis, quibus excogitari possunt Beati cognoscere creaturas, aliaque obiecta distincta à Deo, superius n. 15. commemoratis, quæcumque sub titulo quæstionis præfixa comprehenduntur resolutione digna tam de possibili, quàm de factò, per varias propositiones decernemus, vt sequitur.

Propositio 1.

34 Probabile est, non repugnare visionem intuitiuam creatam, per quam vnâ cum Deo omnes omnino creaturæ tum aliquando existentes, tum purè possibilis, & vniuersim omnia obiecta cognoscibilia distincta à Deo clarè, & distinctè videantur.

Primò; quia, talem visionem esse possibilem, defendunt multi, & graues Doctores. Nimirum Magist. in 3. dist. 14. Hugo victorin. tom. 3. de sapient. Christi, Altiudor. lib. 3. tract. 1. cap. 5. Alens. 2. p. q. 13. mem. 7. Albert. in 3. dist. 14. art. 1. Bacon. q. 2. art. 4. cap. 3. Gregor. in 1. dist. 44. q. 2. art. 2. Gothfred. quod. 9. q. 3. Durand. in 3. dist. 14. q. 2. & in 4. dist. 49. q. 3. Et ex recentioribus Albertin. tom. 1. Corol. 3. theolog. ex 1. principio punc. 9. Herice 1. p. disp. 51. cap. 4. Meratius disp. 20. sect. 1. Quiros disp. 32. sec. 2. Ouied. 1. 2. tract. 1. controu. 4. punc. 5. & alij. Quorum sententiam probabilem reputant Scot. in 3. dist. 14. q. 2. Valent. 1. p. disp. 1. q. 12. punc. 6. Suar. 3. p. tom. 1. disp. 23. sect. 3. Lorca disp. 48. Petr. Hurt. disp. 54. sect. 3. Tameris oppo-

sitam plures sequantur. Nempe Thomistæ communiter in 1. p. 6. Th. q. 12. art. 8. & in 3. p. q. 10. art. 2. Caiet. Bann. Zumel, Sor. Cabr. Gonzal. & ceteri. Et ex nostris Suar. supra, & lib. 2. de Attrib. cap. 26. Ragul. disp. 87. de Incarn. Molin. 1. p. q. 12. art. 8. disp. 3. Falol. dubit. 21. Arrub. disp. 27. cap. 2. Gran. contr. 1. tract. 6. disp. 2. sec. 2. Alarc. tract. 1. disp. 4. cap. 4. Tann. de Incarn. disp. 1. q. 5. dub. 4. Gasp. Hurt. disp. 8. dist. 5. Valent. Lorca, Petr. Hurt. supra, Franc. Amicus 1. p. disp. 9. sec. 22. Recapit. lib. 6. q. 27. & alij.

35 Secundò; quia argumenta, quæ afferuntur ad probandam impossibilitatem prædictæ visionis, eam vtiq; efficaciter non conuincunt, vt eorum solutione constabit. Absque argumentis autem conuincentibus cuiusuis entis impossibilitatem, non est possibilitas eius neganda diuinæ omnipotentia, Quin potius vel ex eo solùm probabiliter saltem asserenda venit, quod opposita impossibilitas non conuincatur.

36 Ergo ad dictæ visionis impossibilitatem probandam primò afferri solet censura lata ab Inquisitoribus Tarraconensibus contra Arnaldum de Villanoua asserentem, animam Christi cognoscere omnia, quæ Deus scit, vt refertur in Directorio Inquisitorum 2. p. q. 11. Verùm, censuram hanc contra possibilitatem prædictæ visionis nihil præstare, censent non solùm Doctores, qui hanc affirmant, sed etiam ex negantibus Valent. Suar. Lorca supra, & alij. Quia, vt notat etiam Vazq. 3. p. tom. 1. disp. 50. cap. 3. Arnaldus ex eo damnatus est, quod diceret, animam Christi cognoscere omnia, quæ Deus scit, ipsa cognitione increata Dei. Quo in errorem Monotelitarum vergere videbatur. Præterquam quod, vt etiam Vazq. notat, assertio eius à nullo Concilio, aut Pontifice damnata est.

37 Secundò contra prædictam possibilitatem arguitur. Visio omnium creaturarum non potest non esse infinita: cum sit visio obiecti multitudinis infiniti. Sed est impossibilis visio creata infinita. Ergo est impossibilis visio creata omnium creaturarum. Respondeo, visionem obiecti multitudine infiniti non eo ipso debere esse infinitam infinitate repugnante creaturæ; siquidem visio obiecti infiniti per essentiam, atque adeò longè sublimioris infinitatis, qualis est Deus, possibilis est, vt fides docet: & consequenter non infinita infinitate repugnante creaturæ. Argumentum autem calculatorium, quo ab infinitate obiecti infinitas actus probari intenditur, vrgentiusque fit contra possibilitatem visionis Dei, quàm contra possibilitatem visionis omnium creaturarum, supra disp. 17. q. 2. propositum, & dilutum est. Et quidem Christus Dominus, vt cum S. Th. 3. p. q. 10. art. 2. docent communiter Theologi, visionem creatam videt in Verbo omnes creaturas per totam æternitatem futuras, atque etiam omnes factibiles à causis creatis, quæ infinitæ sunt; imò secundum aliquos omnes simpliciter possibiles, quæ infinities sunt infinitæ.

38 Tertiò arguitur. Qui omnes creaturas vnâ cum Deo intuitiue videret, eo ipso comprehenderet Deum. At est impossibilis visio creata, qua comprehenderetur Deus. Ergo est impossibilis visio creata, qua Deus simul, & omnes creaturæ videantur. Minor est certa; & consequentia legitima. Maior variè à varijs probatur iuxta varietatem definitionum comprehensionis, quas sibi præfigunt. De qua fati à me dictum est supra disp. 17. q. 6. Respondeo ergo iuxta ibi dicta, ad

comprehendendum Deum non satis esse, videre intuitiue vnâ cum Deo omnes creaturas possibili- & existentes; sed oportere, quod illæ insuper videantur ex vi visionis Dei; quæ tam clara, tamque perfecta sit in ratione cognitionis, quam perfectus est ipse Deus in ratione cognoscibilis; qualis nulla creata visio esse potest, ut ibi latius explicatum, atque probatum est. Vnde ex eo, quod per visionem creatam vnâ cum Deo intuitiue viderentur, idque aut comitanter, aut etiam ex vi videndi ipsum Deum, atque adeo in Deo ipso aliquo ex modis commemoratis supra n. 15. non fieret, eiusmodi visionem fore comprehensionem Dei; quia, licet ex parte obiecti attingeret, quidquid ad Deum pertinet, ex parte tamen actus, seu modi tendendi infinite distaret à perfectione requisita ad Dei comprehensionem. Nam, ut docet S. Th. 3. p. q. 10. art. 2. ad 3. *Quantitas scientiæ non solum attenditur secundum numerum scibilium; sed etiam secundum claritatem cognitionis.* Et, ut ait ipse 1. p. q. 12. art. 7. ad 2. *Non propter hoc Deus incomprehensibilis dicitur, quasi aliquid eius sit, quod non videatur; sed quia non ita perfecte videtur, sicut visibilis est.*

39 **Quarto arguitur, Impossibilis est visio creata, quæ sui ipsius intuitio sit.** Ergo, quæ & omnium creaturarum, quarum vnâ ipsa erit, sit intuitio. Nego antecedens. De quo q. illa 6. citata satis iam dictum est. Et quidem argumentum hoc parum propositioni nostræ aduersatur; siquidem possibilem relinquit visionem; quæ Dei, & omnium creaturarum, præterquam sui ipsius, visio sit. Mitto leuiora alia contra nostram propositionem obiecta; quæ apud præcitate Auctores videri, & facile ab vnoquoque dissolui possunt.

Propositio 2.

40 **Possibilis est visio intuitiua Dei, quæ nullius creaturæ, præter se ipsam, sit cognitio, nedum intuitio.**

Dico, præter se ipsum; quia non videtur possibilis visio, quæ sui ipsius non sit experimentalis notitia respectu videntis iuxta dicta vniuersaliter de cognitione omni in Pharo Scient. disp. 1. q. 2. hypot. 28. Tenent autem hanc propositionem absque exceptione datâ Recupit. cum alijs 1. p. lib. 6. q. 37. cap. 3. Herice disp. 51. cap. 4. Quiros disp. 32. seq. 2. & in comm. q. 12. art. 8. n. 64. & Vazq. 1. p. disp. 50. cap. 7. contra Gothfredum quodl. 6. q. 3. Durand. in 3. dist. 14. q. 2. & in 4. dist. 49. q. 3. Bassol. q. 4. Prol. art. 3. Arimin. ibid. art. 2. absolute asserentes, non posse non videntem Deum videre omnia possiblea quoad eorum esse possibile. Et contra Albertin. tom. 1. Coroll. 4. ex 1. princip. punc. 8. docentem, à vidente Deum necessario videri in ipso aliquod, aut aliqua possiblea. Necnon contra Capreolum in 4. dist. 49. q. 5. art. 3. Fasol. 1. p. q. 12. art. 8. dubit. 14. Molin. disp. 4. & 5. Valen. pun. 6. Nazar. contr. 2. concl. 3. Nauarret. contr. 43. §. 7. Arrab. disp. 26. cap. 6. Zamel art. 7. disp. 1. & alios apud Quiros, & Fasol. ibid. dicentes, visio Deo, necessarium esse, in eo videre omnes creaturas sub communi, confusoque conceptu entis creabilis, siue possibleis.

41 **Ratio autem propositionis est.** Quia in eiusmodi visione Dei necunde datur repugnantia, ut ex solutione argumentorum, quæ contra possibilitatem eius fieri possunt, constabit. Non ergo possibilitas eius omnipotentia diuinæ neganda est.

42 Sit primum argumentum oppositum. Omnipotentia diuina respectu sibi intrinseco respicit creaturas possibileas. Ergo, eis non visis, videri intuitiue non potest; siquidem ne abstractiue quidem cognosci potest respectus aliquis sine suo termino, ut est notissimum. At Deus, suâ omnipotentia non visâ, videri non potest, iuxta doctrinam statutam q. 2. Ergo Deus videri non potest, non visis creaturis possibleibus. Respondeo primo, negando antecedens; quo cessat argumentum. Quia omnipotentia nullo respectu Deo intrinseco respicit creaturas possibileas, ut supra disp. 4. q. 2. ostensum est. Respondeo secundo, admissio in omnipotentia diuina respectu intrinseco etiam connexionis cum creaturis possibleibus, non sequi, visâ intuitiue omnipotentia, debere creaturas ipsas intuitiue videri, adhuc per visionem distinctam, nedum per eandem; siquidem Angeli intuitiue vident creaturas aliquas existentes intrinsece connexas cum Deo, quin videant intuitiue Deum. Ut summum sequitur, eo admissio respectu, & visâ omnipotentia intuitiue, debere creaturas possibileas siue abstractiue, siue intuitiue cognosci, idque siue per eandem omnipotentia visionem; siue per cognitionem distinctam. Relatio enim, & terminus in vniuersum non per eandem cognitionem cognosci debent, sed per distinctas possunt, ut in Pharo Scient. disp. 2. q. 3. constat. 3. statumus. Respondeo tertio, casu, quod, visâ intuitiue omnipotentia cum possibleibus connexa, deberent possiblea ipsa etiam intuitiue videri, fore vtiq; ut omnia, & singula distincte, & in particulari, & non sub conceptu tantum communi videri deberent. Omnia quidem; quia non esset maior ratio vnius, quam alterius, aut horum, quam aliorum. Distincte autem, & in particulari; quia cognitio intuitiua conceptuum vniuersalium, & communium capax non est; eo quod cuncta tangit, prout sunt in se, ut constat ex vniuersali doctrina tradita in Pharo tum q. 3. citata, tum tota disp. 17. De quo rursus in sequentibus redibit sermo. Ex quibus patet, quam falsi sint omnes dicendi modi commemorati propositioni nostræ aduersantes.

43 Secundum argumentum sic ex quorundam doctrina potest opponi. Etsi omnipotentia diuina non connectatur cum creaturis possibleibus, eas nihilominus in se continet eminenter. Sed huiusmodi continentia eminentialis videri absque contento non potest. Ergo neque omnipotentia diuina, & consequenter neque Deus ipse absque creaturis possibleibus. Et confirmari potest. Quia Deus ab eiusmodi continentia, à suaque omnipotentia habet, esse productum creaturarum. Sed est impossibile cognoscere Deum ut productum creaturarum, non cognitis ipsis creaturis ut productibus à Deo, atque adeo ut possibleibus. Aliundeque Deus intuitiue videri nequit, quin prædicatum ipsi intrinsecum productiui creaturarum eodem modo videatur. Ergo Deus, non visis creaturis possibleibus, non potest videri intuitiue. Respondeo, prædicatum continentis eminenter creaturas, siue potentis eas producere, siue productiui earum, quod re ipsa est vnum, & idem, non esse adæquate intrinsecum Deo, sed partim extrinsece desumptum ab ipsarum creaturarum possibilitate supposita. Quo circa æquè est impossibile videri tale prædicatum, creaturis non visis, ac est impossibile videri totum, non visâ aliqua parte eius. Ex hoc

tamen non fit, Deum quoad suam intrinsecam entitatem præcisè non posse videri sine creaturis. Potest etenim. Sic autem videns eum nesciet, an aliquarum creaturarum sit absolute productivus; tamen clarissime sciat, eam talis esse naturæ, ut, si quæ creaturæ fuerint possibiles, confestim erit absolute productivus earum.

44 Tertium argumentum. Scientia, quam Deus habet de possibilibus necessariò est connexa cum illis titulo infallibilitatis, quam habet. Ergo talis scientia non est visibilis, non visis ipsis possibilibus. Sed Deus, non visà tali scientia, utpote à se indistincta, videri non potest. Ergo nec possibilibus non visis. Respondeo, scientiam, quam Deus habet de possibilibus quoad denominationem esse cum illis connexam, secus quoad entitatem. Atque ita, licet ea, non visis possibilibus, quoad denominationem videri non possit, quoad entitatem tamen posse. Et quoniam visio Dei non obligat ad videndam talem scientiam quoad denominationem iuxta dicta q. 3, sed dumtaxat quoad entitatem; idcirco visio Dei non obligat ad videnda possibilia. Adde, scientiam Dei de possibilibus etiam quoad denominationem videri posse, quin videantur possibilia; dummodo ea aliter, quam per visionem, aliquo modo cognoscantur iuxta dicta in simili nuper n. 42.

Propositio 3.

45 Singuli Beati de factò intuitivè vident aliquas creaturas tum aliquando existentes, tum purè possibiles. Non tamen omnes.

Prima propositionis pars communiter est in confesso apud Theologos, & Patres, qui temè attingerunt. Imprimis enim vident intuitivè Beati in Patria, quæ in Viâ fide divinâ crediderunt. Quod S. Th. 2. 2. q. 1. art. 5. probat ex illo 1. ad Corinth. 13. *Videmus nunc per speculum in enigmate, tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam, sicut & cognitus sum.* Videtur enim proportionatissimam præmii merito fidei, ut, quæ nunc obscure credimus, tunc clarè videamus. Vnde August. lib. 20. de Ciuit. cap. 21. ait, *Quid videbimus, nisi Deum, & omnia illa, quæ nunc non videmus credentes?* Et lib. de diligendo Deo cap. 18. *Quod hic crediderunt, ibi viabunt.* Id quod probandum etiam venit ex illis Apostoli verbis 2. ad Corinth. 3. *Nos verò omnes reuelatâ facie gloriam Domini speculantes in eadem imagine transformamur à claritate in claritatem.* utpote quibus significat, Viatores à lumine fidei ad lumen visionis claræ eorum; quæ modò credunt, transferendos esse, iuxta expositionem D. Ambrosii, D. Ansel. & S. Th. ad eum locum; atque etiam D. August. epist. 112. cap. 21. dicentis, *A claritate fidei in gloriam contemplationis æternæ.* Et lib. 15. de Ciuit. cap. 8. *Transformamur de formâ in formam, id est, ab obscurâ in lucidam; de gloriâ fidei in gloriam speciei; de gloriâ, qua filij Dei sumus, in gloriam, qua similes ei erimus, quando videbimus eum, sicuti est.* Videndum tamen est circa hoc id, quod addimus intra disp. 21. q. 6. n. 70.

46 Deinde etiam vident intuitivè Beati totum ordinem Vniuersi, omnesque species rerum existentium, rationesque, & virtutes earum, ut cum S. Th. 1. p. q. 12. art. 8. ad 4. & lib. 3. contra Gent.

cap. 59. sæpeque alibi docent multi Theologi morè referendi; non quidem formando conceptus specierum communes cum præcisione ab indiuiduis; hoc enim visioni intuitivæ repugnat, ut n. 42. notauimus; sed videndo vniuersiusque speciei aliqua saltem indiuidua distinctè, & in particulari, & sicuti sunt in se ipsâ. Cuius ratio desumpta ex S. Th. est: quia homo utpote pars huius Vniuersi naturalem appetitum habet clarè sciendi cuncta prædicta; congruentissimum autem est, ut statui eius beatifico satieras talis appetitus annexa sit.

47 Præterea vident intuitivè Beati quæcumque ad vnumquemque eorum aliquo modo spectare, siue pertinere censentur: vel quia pertinent ad eius personam: vel quia pertinent ad statum, ad munera, ad dignitates, aut ad officium, quæ habuerunt in Viâ, tum, quæ habent in Patria, ut cum S. Th. 3. p. q. 10. art. 2. & sæpe alibi docent communiter Theologi. Et sumitur ex Concilio Senonensi in decretis fidei decreto 13. dicente, *Beatis peruium esse omniforme illud diuinitatis speculum, in quo, quidquid eorum interest, illucescat.* Ex seque satis congruum videtur, ut clarè manifestentur Beatis, quæcumque ad singulos peculiari quauis ratione pertinent, utpote quorum clara notitia valde conducit ad perfectionem status ipsorum beatifici.

48 Porro tria prædicta rerum genera intuitivè manifestari Beatis, communiter opinantur Theologi cum S. Th. 1. p. q. 12. art. 8. ad 4. & 3. p. q. 10. art. 2. & lib. 3. contra Gent. cap. 59. & q. 8. de Verit. art. 4. ad 1. & in 4. dist. 45. q. 3. art. 1. ut videre est apud Molin. 1. p. q. 12. art. 8. disp. 5. memb. 3. Valen. punct. 6. Nazar. contr. 4. Nauarret. contr. 43. Fasol. dubit. 23. Suar. lib. 2. de Attrib. cap. 28. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 4. sec. 11. & plures alios ab eis relatos. Ratio autem vniuersalis est. Quia, quemadmodum status Angelorum, & animarum separatarum iure deposite species proprias, & intuitivas cognitiones eorum obiectorum, quorum notitia sibi est connaturalis, & consentanea; ita status beatificus iure deposite, ut per species proprias, atque adeò per intuitivam cognitionem notificentur Beatis ea omnia obiecta, quorum notitia debito aliquo connaturalitatis, aut congruitatis ipsis Beatis debita est; cuiusmodi sunt procul dubio obiecta spectantia ad tria genera prædicta.

49 Eorum autem pleraque esse obiecta creata, & in aliqua differentiâ temporis existentia, ex se est satis notum. Quod autem sint insuper inter illa aliqua purè possibilia; inde saltem venit probandum: quia sunt inter illa aliqua denominationes existentes includentes in suo conceptu reali aliquod connotatum purè possibile; quod proinde connotatum intuitivè videndum est tanquam quid pertinens ad denominationem, quam complet. Sic potentia proxima ad quemuis effectum eius possibilitatem includit in suo conceptu iuxta dicta in Pharo nostrâ disp. 8. q. 5. sic conuenientia medicinæ possibilitatem sanitatis; sic pœna in priuatione consistens possibilitatem boni, quo priuat; & alia huiusmodi sexcenta. Vnde concluditur, singulos Beatos videndo obiecta omnia prædicta aliquas creaturas tum aliquando existentes, tum etiam purè possibiles videre intuitivè de factò, ut nostræ propositionis prima pars fert.

50 Jam verò, non omnes creaturas à singulis Beatis videri, ut fert pars secunda, adeò inter
I I I I 2
Theo.

Theologos, & Patres est certum, vt oppositum S. Th. in 4. dist. 49. q. 2. art. 5. & q. 8. de Verit. art. 3. dixerit, *Dicitis sanctorum repugnare, & precipue Dionysij, qui in 7. cap. Cælestis Hierarchie expressè dicit, inferiores Angelos per superiores ab ignorantia purgari.* Et S. Bonau. in 3. dist. 14. art. 2. q. 3. *Illud nec ratione consonum esse, nec auctoritatibus sanctorum.* Et Durand. in 4. dist. 49. q. 3. *Non esse concors Scriptura sacra, nec distis sanctorum; maxime Dionysij.* Etenim iuxta sacram Scripturam plurium obiectorum scientiam necesse est fieri in Christo Domino, quam in alijs Beatis; cum de solo Christo dicatur Ioan. 1. *Plenum gratia, & veritatis.* Et Apocalip. 5. *Dignus est agnus, qui occisus est, accipere virtutem, & sapientiam.* Et ad Colof. 2. *In quo sunt omnes thesauri sapientia, & scientia absconditi.* Paulus etiam ad Eph. 3. docet, multa Beatos Spiritus didicisse ab Ecclesiâ, quæ antea ignorabant. *Et innotescat, inquit, in Principibus, & Potestatibus in cælestibus per Ecclesiam multiformis sapientia Dei.* Ita enim exponit hæc verba Hieron. dicens, *Principibus, & Potestatibus in Cælestibus ignota sunt multiplex sapientia Dei, quæ nunc eis per Ecclesiam revelata est.* Quod ipsum Iulius tradidit Chrysof. Prologo in Euang. Ioan. ante medium. Dicitur etiam Marci. 24. *De die illâ, & hora nemo scit, nisi solus Pater.* Quo additamento etiam Christus Dominus à notitiâ diæi iudicij videtur exclusus; ob specialem tamen rationem de Christo Domino cum limitatione, de Angelis tamen absolute videtur hic locus interpretandus, vt notant Granad. 1. p. tract. 6. disp. 1. sec. 9. & Recupit. lib. 6. q. 48. cap. 4. Siquidem S. Th. Lyran. Abulens. Glof. ord. & alij interpretes hinc colligunt, Angelos absolute ignorare diem iudicij, quem tamen Christum non ignorare, est certum. Præterea ex Daniele 10. planè colligitur, Principem regni Persarum, id est Angelum eius regni custodem ignorasse consilium Dei de discessione Iudeorum à Persis. Et ex Apocal. 7. Angelum clamantem voce magna quatuor Angelis eos de re ipsis antea ignora intruxisse. Ex quibus omnibus Gran. & Recupit. supra cum Bann. & Zunel deducunt, de fide esse, singulos Beatos non videre creaturas omnes, præsertim aliquando existentes. Quod licet negent Suar. lib. 2. de Attrib. cap. 27. & alij. Omnes tamen cum S. Th. 3. p. q. 10. art. 2. & q. 8. de Verit. art. 3. alijque in locis unanimiter statuunt vt prorsus certum, nec omnes creaturas possibles, nec omnes aliquando existentes videri à singulis Beatis de facto: quidquid de possibiliibus olim dixerint Gothfred. Dur. Basol. & Arim. relati n. 40. De quo plura videri possunt apud Soar. 1. p. lib. 2. cap. 26. & 27. & 3. p. disp. 26. Fasol. 1. p. q. 12. art. 8. Recupit. lib. 6. q. 37. & 38. & apud alios ab eis citatos. Ratio autem esse potest. Quia nulla est aut necessitas, aut congruentia, propter quam sit communicanda de facto omnibus, & singulis Beatis intuitio omnium creaturarum, vt satis ex dictis hactenus notum est.

51 Quinimo de solo Christo Domino est inter Theologos dubitabile, an omnium omnino creaturarum tum possibilem, tum aliquando existentium notitiam intuitiuam habeat de facto. Et licet affirmant nonnulli, plerique tamen cum S. Th. 3. p. q. 10. negant. Docentes, creaturarum quidem omnium aliquando existentium habere Christum Dominum intuitiuam notitiam de fa-

cto; omnium verò possibilem non item. De B. etiam Mariâ Virgine dubitari potest, an saltem omnium aliquando existentium notitiam intuitiuam habeat. Videtur enim ex vna parte negandum; quia talem notitiam soli Christo attribuit communiter Doctores; ex alia verò affirmandum; quia talis notitia statui, & muneribus B. Mariæ V. videtur deberi. Quam dubitationem eruditè tractat Recupit. lib. 6. q. 8. cap. 5. Concluditque, B. Mariam V. intuitiuè videre omnia aliquando existentia, exceptis tamen cogitationibus Damnatorum. De quo ipse videndus.

Ad extremum dubitari potest, circa præsentem propositionem, an omnes creaturas, quas videt vnusquisque Beatus, à principio suæ beatificationis videat; vel aliquas successu temporis. Vtrumque enim videtur possibile. Quocirca non defuerunt, qui dixerint, omnes à principio videre, sed communis Theologorum sententia est, aliquas successu temporis eis reuelari. Quod ex aliquibus testimonijs nuper commemoratis planè colligitur. Et tradit S. Th. 1. p. q. 57. art. 5. alijque in locis, Ratioque sumpta ex dictis iuadet. Quia non omnium, quorum aliquo titulis supradictis debetur intuitio Beatis, debetur à beatificationis principio; sed quorundam successu temporis, prout eueniunt, vt confideranti patebit. Maxime, cum aliquorum vt præsentium, non verò solum vt futurorum, debeatur notitia; vt præsentium autem à Beatis haberi notitia eorum non possit, quousque illa præsentia sint, iuxta doctrinam in Pharo statutam. disp. 10. q. 7. Videantur ad rem Vazq. 1. p. disp. 54. & Fasol. q. 12. art. 10. Quomodo autem videant Beati creaturas, quæ tum à beatificationis principio, tum postea successu temporis vident, ex dicendis in sequentibus apparebit.

Propositio 4.

Creaturas, quas Beati vident, in Verbo vident.

Hæc propositio ita indistinctè pronuntiata à nullo Theologorum negatur, aut negari potest, teste Fasol. 1. p. q. 12. art. 8. dubit. 4. Ea enim imprimis vt consona Scripturis traditur in Concilio Senonensi. Quod, vt damnet errorem eorum, qui dicunt, sanctos non esse orandos, subdit hæc verba, *Sed quam sit hoc non modò veritati, sed Scripturis quoque dissonum, facile intelligit, qui Beatis peruenire esse non ignorat omniforme illud diuinitatis speculum, in quo quidquid eorum interfit, illucescat.* Illud quippe Pauli 1. ad Corinth. 13. *Videmus nunc per speculum in enigmate; tunc autem facie ad faciem;* ad quod videtur Concilium alludere, non obscure significat, in Deo facie ad faciem viso clarè à nobis beatis ea postea videnda esse, quæ modò à nobis ipsis viatoribus per speculum creaturarum, in enigmateque plantarum cognoscuntur obscure. Deinde traditur à Patribus. Etenim August. lib. 4. de Genes. ad litt. cap. 23. ait, *Mulum quippe interest inter cognitionem rei cuiuscumque in Verbo Dei, & cognitionem in naturâ eius, vt illud meritò ad diem pertinet, hoc ad vesperam.* Et cap. 24. dicit de Angelis beatis, *Vniuersam creaturam in ipso Verbo Dei Patris nouisse, ac deinde in ipsâ creaturâ.* Et cap. 32. Mens, inquit, angelica postquam illo ordine creata, vt præcederet cætera, prius ea vidit.

vidit in Verbo Dei faciendâ, quàm facta sunt. Et lib. 11. de Ciuit. cap. 7. Cognitio creaturæ in se ipsâ decoloratio est, ut ita dicam, quàm, cum in Dei sapientiâ cognoscitur, velut in arte, quâ facta est. Et cap. 29. Angeli sancti ipsam quoque creaturam melius in Sapientiâ Dei, tanquam in arte, qua facta est, quàm in ea ipsâ sciunt. Similiterque habet alijs in locis. Et Bern. lib. 5. de Consider. in principio explicans illud ad Rom. 1. Inuisibilia Dei &c. Sic ait. *Sane hac scaldâ (scilicet creaturarum) times non egens, sed exules. Quod vidit huius scientiæ Autor: qui, cum diceret, inuisibilia per visibilia conuipi, signanter posuit, à creaturâ Mundi. Et verè quid opus scaldâ tenenti iam solum? Creatura Celi illa est præsto habens, per quod potius ista intueatur. Videt Verbum, & in Verbo facta per Verbum. Neque opus habet ex his, quæ facta sunt, factoris notitiâ mendicare. Neque enim, ut vel ipsa noverit, ad ipsâ descendit: quia ibi illa videt, ubi longè melius sunt, quàm in se ipsis. Isidorus autem lib. 1. sentent. cap. 12. Angeli, inquit, in Verbo Dei cognoscunt omnia antequàm sint. Idem significat Greg. mag. lib. 4. Dialog. cap. 33. dicens de Beatis. Quia illic omnes, communi claritate Deum conspiciunt, quid est, quod ibi nesciant, ubi scientem omnia sciunt. Quod etiam repetit de Angelis lib. 2. Moral. cap. 2. Iam verò S. Th. 1. p. q. 12. art. 8. apertè docet, Beatos, etsi non omnes, aliquas tamen creaturas videre in Deo. Quod supponens art. 9. ait in argumento sed contra. Omnia sic videntur in Deo sicut in quodam speculo intelligibili. Et in corp. Respondo dicendum, quod videntes Deum per suam essentiam eas, quæ in ipsâ essentiâ Dei vident, &c. Et q. 57. art. 5. ait. Est & alia Angelorum cognitio, quæ eos beatos facit, quæ videt Verbum; & res in Verbo. Et hac quidem cognitione cognoscunt mysteria gratis. Et q. 62. art. 1. Cognitio gloriæ, quæ Angelus cognoscit Verbum, per suam essentiam, est cognitio rerum in Verbo, quæ fuit in Angelis, quando facti sunt beati; & hac propriè dicitur cognitio matutina. Similiterque reperit passim alijs in locis. Et S. Bonau. in 3. dist. 14. art. 2. q. 1. dicit, Verbum Beato esse rationem cognoscendi se, & alia à se. Idemque sentit Scot. ibidem q. 2. & omnes Scholastici communiter, ut principio dicebamus, in eadem sententiâ sunt. Ratio autem propositionis est. Quia connaturale est Beatis videre in Verbo varijs ex titulis creaturas, quas intuitiue vident, ut ex dicendis in sequentibus apparebit. Igitur ita eas videre dicendi sunt.*

54 Obseruandum tamen est in præsentî primò, iuxta phrasim inter Theologos receptam duplex dici creaturas habere esse; vnum in Deo, alterum in se ipsis. Quæ est distinctio August. lib. 11. de Ciuit. cap. 7. & Ansel. in Monolog. cap. 33. ubi ait, *In se ipsis sunt essentia mutabilis: in ipso verò sunt ipsa prima essentia.* Qui loquendi modus fundatur in eâ sententiâ Ioan. 1. *Quod factum est, in ipso vita erat, id est, erat Deus viuens, iuxta receptam expositionem eiusdem August. lib. 15. de Genes. ad litter. cap. 14.* Vnde etiam manauit illud Theologorum axioma, *Creatura in Deo est ipsa creatrix essentia.* Quo posito, quàm certum est, Deum à Beatis in se ipso videri; tam certum est, omnes creaturas à Beatis videri in Deo quoad esse, quod habent in ipso. Quia quoad tale esse aliud non sunt ab ipso Deo. Quare in præsentî questione non agimus de visione creaturarum quoad esse, quod habent in Deo realiter indistinctum ab esse Dei; sed quoad esse, quod in se habent realiter distinctum à Deo.

Quod quidem & in se, & in Deo ipso visibile, siue cognoscibile est iuxta dicta supra q. 3. n. 15. Atque ita quoad tale esse creaturarum proprium, dicimus in propositione videre Beatos in Verbo creaturas, quas vident.

55 Secundo obseruandum est, cognitionem creaturarum in Deo, siue in Verbo matutinam à Theologis appellari; vespertinam autem cognitionem creaturarum in se ipsis; sumpris eiusmodi appellationibus ex August. qui lib. 4. de Genes. ad litter. à cap. 21. vsque ad 32. in cognitione angelicâ distinguit mane, & vespere sex dierum, in quibus creatura dicuntur conditæ Genes. 1. Eodemque loquendi modo vtitur sæpe alijs in locis. Quanquam autem Vazq. 1. p. disp. 51. enixè contendat, per cognitionem matutinam creaturarum in Deo intellexisse Augustinum cognitionem creaturarum quoad esse, quod habent in Deo ab ipso Deo indistinctum; per cognitionem verò vespertinam cognitionem creaturarum quoad esse, quod habent in se. Atque in hunc sensum conetur trahere Augustini testimonia commemorata, ac etiam testimonium Bernardi. Expositio tamen hæc singularis est. Cæteri enim Scholastici communiter sentent, Augustinum in locis prædictis semper loqui de cognitione creaturarum quoad esse, quod in se habent distinctum à Deo: appellareque cognitionem matutinam eam, qua illæ quoad tale esse à Beatis cognoscuntur in Verbo; vespertinam autem eam, qua illæ quoad idem esse cognoscuntur in se. Quod certè ex ipsis Augustini verbis, & intentione non obscure videtur colligi, ut bene ponderant Soar. 1. p. lib. 2. cap. 25. Arrub. disp. 29. Amic. disp. 9. sec. 20. Recupit. lib. 6. q. 35. cap. 2. & alij. Apud quos ad rem plura videri possunt.

Propositio 5.

56 Beati in Verbo non causaliter, sed formaliter, ut aiunt, seu potius obiectiue dicendi sunt iuxta mentem Patrum videre creaturas.

Est dicere. Beati à Patribus non ideo dicuntur videre creaturas in Verbo; quia, Verbo reuelante, eas vident, ut interpretatur Vazq. 1. p. disp. 50. cap. 7. neque ideo; quia eas vident, concurrente Verbo effectiue per modum speciei impressæ ad earum visionem, ut exponit Recupit. lib. 6. q. 36. cap. 3. sed ideo; quia eas vident ex videntem Verbum ipsum; atque adeo concurrente Verbo ipso obiectiue, siue per modum obiecti ad earum visionem aliquo modo determinando existentiam eius, ut cæteri terme omnes Theologi sentent.

57 Probatur contra Vazq. primò; quia, ut supra n. 15. dicebamus, improprie satis dicuntur videri creaturæ in Deo ex eo solum, quod Deus eas reuelando Beatis, effectiue causet in ipsis earum visionem. Patres autem commemorati proposit. 4. non sunt censendi improprie loquuti. Secundo; quia ne improprie quidem dicimur pro statu præsentî cognoscere nos in Deo, aut in alijs hominibus, quæ fide diuinâ, aut humanâ, ipsis reuelantibus, credimus, aut aliter quo modo, ipsis nos docentibus, discimus, ex eo præcisè, quod ab ipsis prout operantibus effectiue notitiam eorum accipimus. Ergo neque Beati dici vilo iure possunt videre in Deo, quæ ab ipso reuelante, aut quouis modo docente discunt,

ex eo præcisè, quòd ab eodem prout effectiue operante visionem eorum accipiunt.

58 Deinde probatur contra Recupit. primò; quia, vt contra ipsum, & alios probauimus disp. 19. q. 7. Deus per modum tantum causa primæ, non verò per modum obiecti, multoque minus per modum speciei impressæ concurrat ad visionem beatificam quæ talem, nedum ad visionem creaturarum, quas Beati vident. Ergo Beati nullatenus dici possunt videre creaturas in Deo tanquam in specie impressæ earum. Secundo; quia, quamuis Deus species impressæ sui dici possit, quatenus ad sui visionem concurreret specialiter titulo obiecti, si verum esset, ad illam ita concurrere; creaturarum verò necunde posset dici species impressæ; quia respectu visionis earum quæ talis speciem obiecti titulum habere non potest, vt constat. Tertio; quia nullum obiectum dici solet cognosci in specie impressæ sui. Ergo, dato etiam, quòd Deus esset Beatis species impressæ creaturarum, non eo titulo præcisè dicendæ creaturæ essent cognosci, siue videri in ipso.

59 Responder ad hoc tertium Recupit. speciem creatam non cognosci per cognitionem obiecti, quam causat, sicut cognoscitur increata: ob idque in illa non dici cognosci obiectum, sicut in hac tanquam in speculo: speculum siquidem simul cum obiecto in eo viso videri necessario debet, vnde addit, et si species creatæ simul cum obiecto per eam cognita cognoscatur, adhuc fore, vt in illa obiectum non diceretur cognosci; vt dicitur in increata: quia adhuc in tali casu cognitio speciei creatæ non esset per se requisita ad cognitionem obiecti; sicut est cognitio increatæ; & cognitio speculi per se requisita est ad cognitionem obiecti cogniti in illo. Contra tamen est. Quod cognitio speculi ita est per se requisita ad cognitionem obiecti cogniti in illo, vt verum sit, ideo cognosci tale obiectum; quia cognoscitur speculum. Quod ipsum est, speculum obiectiue aliquo modo concurrere ad cognitionem talis obiecti, obiectiueque determinare existentiam eius; siue insuper concurrat ad illam effectiue, vt putat Recupitus, siue secus. At posito, quòd Deus esset Beatis species impressæ non solum sui, sed etiam impressæ ad visionem creaturarum necunde esset requisita: posset enim Deus pro suo arbitratu etiam satis connaturaliter concurrere cum intellectu Beati ad visionem sui per modum speciei impressæ; vt iuxta ipsum Recupitum concurrat ad visionem harum creaturarum, quas Beatus de facto videt, & non aliarum, quarum etiam, eodemque modo est species impressæ. Deinde, quidquid sit de necessitate visionis Dei ad visionem creaturarum, verum non esset, ideo videri à Beato tales creaturas; quia videtur talis species impressæ, nimirum ipse Deus. Nam, cum Deus, præterquam sui, omnium omnino creaturarum esset Beato species impressæ prorsus æqualiter, ex vi videndi Deum, aut ad omnes creaturas videndas, aut ad nullam determinaretur Beatus. Ad omnes non, vt constat, Ergo ad nullam. Nullo igitur modo Deus concurreret obiectiue ad visionem creaturarum, quas Beatus videt, existentiam eius determinando; nullatenusque subinde dici possent videri tales creaturæ in Deo: sicut dicitur videri in speculo obiectum, quod in illo apparet.

Concluditur ergo, adhuc admittenda tota Recupiti doctrinæ, nullatenus dici posse cum proprietate videri à Beatis in Deo creaturas, vt in specie impressæ earum. Alienumque proinde esse à mente Patrum, cum proprietate haud dubie loquentium, modum dicendi eius, Adde, metaphoricè solum dici videri creaturas in Deo tanquam in speculo ob aliquam similitudinem, quam habet visio creaturarum in Deo cum visione rerum visibilium in speculo: quæ tamen similitudo non tenet in omni iuxta dicenda postmodum.

Itaque, non quòd Deus aliquo modo in Beatorum mentibus effectiue causat visionem creaturarum, sed quòd à Beatis visus obiectiue aliquo modo determinat eos ad illas videndas, in Deo, siue in Verbo diuino creaturæ ipsæ ab ipsis Beatis videri censendæ, dicendæque sunt iuxta germanum, & proprium modum loquendi Patrum.

Propositio 6.

Omnes creaturas, quas Beati titulo tantum à suæ beatificationis principio, tum indies successu temporis intuitiue vident, in Verbo vident.

Hæc propositio re ipsa aduersatur multis Theologis asserentibus ex vnâ parte, vt proposit. 7. videbimus, quæcumque à Beatis videntur in Verbo, per ipsam visionem Verbi videri; ex aliâ verò non videri à Beatis per ipsam Dei visionem, sed per aliam distinctam, quæcumque illis successu temporis manifestantur. Quibus duobus tacite saltem docent, non videri in Verbo à Beatis, quæ ab eis videntur successu temporis. Id quod expressè tradunt Falsol. 1. p. q. 12. art. 8. dub. 22. & 23. & art. 10. in comment. Amic. disp. 9. sec. 23. Recupit. lib. 6. q. 38. cap. 3. & alij.

Eam tamen tenent haud dubie Patres omnines commemorati proposit. 4. dum de omnibus rebus, quas Beati vident, vniuersaliter, & absque vlla limitatione docent, ab ipsis in Verbo videri. Et quidem Concilium Senonense specialim agit de Viatorum orationibus, quæ ex genere sunt earum rerum, quæ Beatis successu temporis manifestantur. De quibus etiam S. Th. sepe docet, in Verbo à Beatis videri. Ait enim 1. p. q. 12. art. 2. *Omnia se videntur in Deo sicut in quodam speculo intelligibili.* Et q. 57. art. 5. postquam dixisset. *Est autem & alia Angelorum cognitio, quæ eos beatos facit, quæ vident Verbum, & res in Verbo; & hæc quidem visione cognoscunt mysteria gratiæ.* Subdit. *Et horum etiam mysteriorum quædam à principio suæ creationis cognouerunt; quædam verò postmodum secundum, quòd eorum officij congruit, edocentur.* Et 3. p. q. 10. art. 2. vniuersaliter dicit. *Nulli tamen intellectui beato deest, quin cognoscat in Verbo omnia, quæ ad ipsum spectant.* Ex quibus multa successu temporis cognoscit iuxta ipsam S. Th. Et 2. 2. q. 38. art. 4. ad 2. docet ex D. Greg. lib. 12. Moral. Beatos in Verbo cognoscere orationes Viatorum ad illos factas; puta successu temporis, vt sunt. Idemque habet in 4. dist. 45. q. 3. art. 5. Et S. Bonau. in 3. dist. 14. art. 3. q. 1. vniuersaliter dicit, *Verbum Beato esse rationem cognoscendi se, & alia à se.* Itaque, stando in sententiâ Patrum, necessariò asserendum est, in Verbo à Beatis videri omnes omnino creaturas, quæ ab ipsis de facto videntur.

Propositio 7.

63 Creaturas, quas à suâ beatificationis principio intuitivè Beati vident, per ipsammet visionem Dei beatificam vident.

Hæc propositio est contra Vazq. opinantem 1. p. disp. 50. cap. 7. cum Gabr. Alliac. Ocham. Alm. & Mai. quamlibet creaturam de facto cognosci à Beatis aliâ visione distinctâ ab eâ, qua vident Deum. Sed eam tenent cæteri Theologi communiter. Soar. 1. p. lib. 2. cap. 25. & 3. p. tom. 2. disp. 26. sect. 3. Molin. 1. p. q. 12. art. 8. disp. 5. Valent. punct. 6. Nazari. contr. 1. & 2. Navarr. contr. 43. Arrub. disp. 25. Becan. cap. 9. q. 13. Fasol. dubit. 5. n. 44. Recupir. lib. 6. q. 36. n. 73. cum S. Th. Scot. & reliquis ab eis relatis. Qui insuper omnes, dum contra ipsum Vazq. assenerant, Beatos videre creaturas in Deo ex vi videndi ipsum Deum, aut exprimunt, aut supponunt, eas videre per eandem visionem Dei. Id quod haud dubiè supponunt etiam, aut exprimunt Patres proposit. 4. commemorati, ut consideranti eorum verba non obscure innotescet. Communi enim exultatione, & phrasi, penè omnium Scholasticorum, atque etiam Patrum, quæcumque in Deo, siue in Verbo dicuntur videri, per eandem Dei, siue Verbi visionem censentur videri. Tamen hæc quidam cum Vazq. censent, ea etiam veniè dicenda videri in Verbo, quæ per visionem distinctam à visione Verbi videntur. Ratio autem propositionis esse potest. Quia possibile citra dubium est, per eandem visionem beatificam videri Deum, & creaturas in ipso Deo, ut ipse Vazq. confitetur. Ergo, cum frustra fiant per plura, quæ per pauciora æquè, aut magis commodè fieri possunt, per eandem visionem beatificam, dicendi sunt Beati videre de facto Deum simul, & creaturas, quas vident à suâ beatificationis principio, utpote quæ non solum æquè, sed magis commodè per eandem visionem Dei, quam per distinctam, videri ab ipsis possunt, ut ex se constat.

64 Obijci tamen contra propositionem potest ex Vazq. lumen gloria in omnibus Beatis esse eisdem speciei. Sed esset diversæ, si visiones, quarum est principium, non solius Dei, sed insuper aliquarum creaturarum essent visiones. Nam & ipsæ visiones essent speciei diversæ, quatenus non earumdem, aut similium, sed diversarum secundum speciem creaturarum in singulis ferme Beatis visiones essent. Ergo per ipsas Dei visiones nullæ creatura videri dicendæ sunt. Respondeo, secundum multorum sententiam absque inconueniente concedi posse pleraque visiones, & pleraque lumina Beatorum esse specificè diversa. Cæterum, qua ratione nihilominus omnes visiones, omniaque lumina eiusdem speciei sint dicenda, quantumvis visiones diversarum creaturarum visiones sint, ex dicendis disp. 21. q. 2. constabit.

Propositio 8.

65 Creaturas etiam, quas Beati successu temporis, prout illæ re ipsâ eueniunt, intuitivè vident, per ipsammet visionem Dei beatificam vident.

Hæc propositio est contra Vazq. 1. p. disp. 54.

cap. 2. contra Fasol. 1. p. q. 12. art. 10. & plures alios. Pro eâ tamen stant imprimis Bonau. in 3. dist. 14. art. 2. q. 3. Scot. ibid. q. 2. Marfil. q. 10. art. 2. Ferrar. lib. 3. contra Gent. cap. 59. Stant etiam S. Th. & alij Patres, etiam Concilij Senonensis, proposit. 6. citati; quatenus de ijs etiam creaturis visis à Beatis successu temporis asserunt, videri ab ipsis in Verbo, siquidem, quod in Verbo videtur, communi penè omnium Scholasticorum, atque adeo etiam Patrum phrasi per ipsammet visionem Verbi videtur, iuxta dicta proposit. 7.

66 Probat autem propositionem Bonau. Scot. Marfil. & Ferr. Quoniam visio beatifica, etsi actualiter non representet à principio suæ existentie eas creaturas, quæ Beato successu temporis manifestantur, est tamen naturâ suâ habitualis quædam representatio illarum. Quo fit, ut bene possint illæ per eandem visionem intrinsecè inuariatam successu temporis, prout eueniunt, actualiter representari, atque adeo videri; completâ videlicet ipsâ visione in esse actualis representationis talium creaturarum per extrinsecam existentiam ipsarum successu temporis aduenientem. Verùm doctrinâ hæc communiter reprobatur à cæteris Theologis; & merito. Quia visio beatifica, sicut & quavis alia cognitio, per suam intrinsecam essentiam est actus cognoscendi, actualiterque proinde representandi, quidquid per eam est cognoscibile, necessarioque propterea, & in omni tempore, in quo existit, representat, notificatque actualiter, quidquid representat, & notificat aliquando. Neque est excogitabile ens, quod, cum per suam intrinsecam essentiam non sit cognitio actualis alicuius obiecti, ab extrinsecâ existentia ipsius obiecti cognitio actualis eius euadat. Eo quod de conceptu cognitionis est citra dubium, esse necessario actum re ipsâ formalem, intrinsecumque cognoscenti per adhesionem, non verò ex fundamentis extrinsecis coalescentem, iuxta diuisiones actus traditas in Pharo. Scient. disp. 8. ut satis ex se videtur notum. Aliunde ergo propositio probanda est.

67 Ego inde eam probô, quia visio beatifica, ut infra ostendam disp. 21. q. 5. ita est suâ naturâ successiua, ut singulis temporis momentis physicè varietur. Quo posito, nihil est, quod prohibeat, videri per visionem beatificam eas creaturas, quæ successivè Beatis manifestantur; imò eodem iure videri per illam dicendæ sunt, atque, quæ ipsis manifestantur in primo beatificationis instanti. Nam, sicut manifestandæ in primo beatificationis instanti per eandem Dei visionem in eo instanti productam videri censentur, ne frustra fiant per plura, quæ æquè, aut magis commodè fieri possunt per pauciora, iuxta dicta proposit. 7. Ita etiam manifestandæ in quolibet instanti totius temporis subsequenti per eandem Dei visionem in eo instanti productam eodem titulo videri censendæ sunt. Siquidem visio in eo instanti producendâ physicè distincta esse debet à visionibus productis in omnibus instantibus præcedentibus; benèque proinde potest suapte naturâ esse visio creaturarum, quarum visiones illæ non fuerunt. Quomodo autem cum eiusmodi successione visionis beatificæ, cum eoque, quod per visiones subsequentes plures creaturæ videantur, quam per antecedentes, cuncta componi possint, quæ de naturâ, & proprietatibus tum ipsius visionis, tum luminis gloriæ, &c. sentiunt communiter Theologi, loco citato

ato examinabimus. Vbi etiam, si quid difficultatis contra præsentem propositionem opponi potest, complanabitur.

Propositio 9.

68 Beati nullam creaturam vident in Verbo, siue in Deo sumpto quoad entitatem præcisè aut tanquam in causâ, aut tanquam in ideâ, aut tanquam in speculo, aut aliter.

Hæc propositio contra multos Theologos imprimis esse videtur; qui absolute pronuntiant, creaturas à Beatis videri in Verbo, siue in Deo tanquam in causâ. Hî sunt Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 25. Molin. 1. p. q. 12. art. 8. disp. 2. & 5. Fasol. dubit. 8. & ibi Bann. Zumel, Gonzal. & alij Thomistæ. Gran. tract. 6. disp. 1. sec. 5. Ægid. Luit. lib. 5. de Beat. q. 18. art. 5. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 4. sec. 4. Albertin. in Coroll. ex 1. Princ. punc. 8. & apud eos alij plures. Censent enim, in virtute, siue potentia productiua creaturarum omnimodis indistinctâ realiter ab entitate Dei videri illas à Beatis. Est insuper propositio contra omnes, qui aliter, quàm ut in causâ, putant, cognosci à Beatis creaturas in entitate Dei præcisè. Pro eâ tamen stant nobiscum Vazq. 1. p. disp. 50. cum Gabr. Ocham. Almai, Maior, Alliac. & alij, Valent. q. 12. punc. 6. Artub. disp. 25. & 26. Alarc. tract. 1. disp. 4. cap. 5. Amic. disp. 9. sec. 21. Recup. lib. 6. q. 26. cap. 2. Gasp. Hyrt. disp. 3. de Incarn. diff. 3. Oued. 1. 2. tract. 1. contr. 4. punc. 6. & alij.

69 Probatur primò. Quia Deus sumptus quoad entitatem cum præcisione ab omnibus suis actibus intellectiõnis, & volitiõnis prout denominantibus ipsum intelligentem, & volentem, ab omnique connotato extrinseco omnimodis est absolutus ab omni creaturâ tam possibili, quàm existente, nullamque omnino connexionem cum illâ habet. Ergo ita sumptus nequam potest intuitiue à Beatis visus obiectiue determinare intellectum eorum ad aliquam creaturam cognoscendam, nedum intuitiue videndam. Quod ipsum est, nullam creaturam à Beatis in Deo ut sic viso videri posse, iuxta doctrinam in præcedentibus propositionibus statutam. Antecedens ex professo probatum est à nobis supra disp. 4. q. 2. Consequentia autem hæud dubie est bona. Quia, quod nullo modo cum alio connexionem, aut ad aliud relatum est, necunde potest cognitum mouere, siue determinare obiectiue intellectum id cognoscentis ad cognoscendum aliud. Alioquin quoduis omnino obiectum cognitum ad cetera omnia cognoscenda determinaret obiectiue, quantumvis ab eis absolutum esset. Quod est absurdum, Etenim tota, & unica ratio, propter quam vnum obiectum obiectiue determinat intellectum cognoscentem illud ad cognoscendum aliud, illius cum hoc connexio est: atque adeò, tali connexionione deficiente, & talem determinationem deficere, necesse est. Quando enim primum sine secundo esse non potest, (quod est cum illo esse connexum), intellectus iudicans, esse primum, & primum non posse esse sine secundo, eo ipso manet determinatus ad iudicandum esse secundum; cum euidentissimum sit, esse secundum ex suppositione, quod est primum, & quod primum sine secundo esse

non potest. Quando verò primum sine secundo potest esse, (quod est cum illo non connecti), sicuti positio realis primi indifferens est, ut coniungatur cum positione reali secundi, vel cum eius carentiâ: ita intellectus iudicans, esse primum, indifferens manet ad iudicandum esse, vel non esse secundum. Quod ipsum est, primum ex defectu connexionis cum secundo vim non habere determinandi obiectiue intellectum se cognoscentem ad cognoscendum secundum. Cùm ergo in Deo connexio cum creaturis deficiat, ut modò supponimus, & eiusmodi obiectiua determinatio ad cognoscendum illas in eo deficiat, prout intendimus, necesse est.

Confirmatur, & declaratur primò; quia, quod est indifferens, ut coniungatur cum vtroque ex extremis contradiciõnis, non magis potest cognitum ducere, siue determinare ad cognoscendum extremum positium, quàm ad cognoscendum negatiuum, ut est notissimum. Sed entitas Dei, utpote cum creaturis omnibus inconnexa, prout modò supponimus, indifferens est, ut coniungatur cum illis, vel cum illarum contradictorio. Ergo intuitiue visa non magis ducere, siue determinare potest ad illas videndas, quàm ad videndum illarum contradictorium. At ad hoc videndum determinare non potest; cum falsum sit, Ergo neque ad videndas illas.

Secundò confirmatur; quia ex hypothesi, quod creatura deficeret, sicut Deus utpote inconnexus cum illis eodem modo quoad suam intrinsecam entitatem maneret existens, atque nunc est; ita quoque eodem modo maneret quoad suam intrinsecam entitatem cognoscibilis, atque nunc est. Sed tunc cognitum ad creaturas cognoscendas non determinaret; sicuti ad earum contradictorium cognoscendum non determinat nunc. Igitur neque nunc determinat ad creaturas cognoscendas.

Dicunt aliqui. Est omnipotentia diuina non sit, connexa cum creaturis, hoc ipso, quod est virtus illarum productiua, atque adeò illas in se quodammodo continens virtualiter, seu eminenter, non posse non eam intellectum se videntem ad illas quoque videndas determinare; cum planè repugnet, non cognitis creaturis, virtutem productiuam illarum illas in se sic continentem clarè videre. Sed contra est. Quia, esse Deum productiuum creaturarum, siue potentem eas producere, siue continentem eas in se, eminenter, (quæ omnia, & similia in idem recidunt), conceptus obiectiui sunt semiextrinseci Deo, ipsasque subinde inuolunt creaturas in quantum possibles, respectiue ad quas, & non aliter possumus nos concipere eam Dei formalitatem, quæ partim à se, & partim ab illarum possibilitate suppositâ virtus ipsarum productiua denominatur. Vnde, licet huiusmodi conceptus sine creaturis ut possibilibus videri nequeat, ad ipsasque ut sic videndas determinent, utpote cum illis prorsus connexi iuxta iam dicta proposit. 2. dicendaque propof. 10. inde non fit, de entitate intrinsecâ Dei præcisè sumptâ, de qua impræsentiarum tractamus, idem dicendum esse, suppositâ inconnexione eius cum creaturis, ut constat ex dictis.

Secundò probatur propositio. Quia Deus sumptus quoad entitatem præcisè eodem prorsus modo se habet ad omnes creaturas possibles inter se comparatas; siquidem eque productiuus est.

est omnium, æquè omnes in se continet, æquè est cum omnibus connexus, vel ab omnibus absolutus, ut est notissimum. Ergo visus ab intellectu Beati quoad suam entitatem præcisè æqualiter illum obiectivè determinat, aut non determinat ad videndum omnes creaturas possibiles. Ergo Beatus ex vi videndi Deum quoad suam entitatem præcisè vel omnes creaturas possibiles videt in ipso Deo, vel nullam videt. At non videt omnes, ut est certissimum. Ergo nullam. Pariterque sit argumentum, comparando Deum quoad suam entitatem præcisè ad omnes creaturas existentes in aliquà temporis differentià. Sed, agendo modò de creaturis possibilibus, confirmatur, & declaratur vis argumenti. Ideò Beatus iuxta Aduersarios ex vi videndi entitatem Dei videt aliquas creaturas possibiles; quia entitas Dei virtus factiua earum est, eoque iure, ut plerique affirmant, intrinsecè est connexa cum illis. Sed eodem prorsus modo iuxta eosdem (hoc enim negare non possunt) est entitas Dei virtus factiua cæterarum omnium creaturarum possibilium, eoque iure iuxta plerisque intrinsecè connexa cum illis. Ergo Beatus eodem iure ex vi videndi entitatem Dei omnes creaturas possibiles videre debet. Vel, si omnes non videt, ut fateatur, nullas videre eo titulo dicendus est. Stante enim pro omnibus æquali titulo, sicuti stat, ut videantur, vel omnes dicendæ sunt videri, si titulus est sufficiens, vel nulla, si est insufficientis, ut est notissimum.

74 Respondent communiter primò, quò perfectius videtur entitas Dei, eò plures in ipsa visà creaturas videri. Quia vniuersaliter, quò perfectius cognoscitur causa, eò plures in eà cognita cognoscuntur effectus; sicut, quò perfectius cognoscitur quævis essentia, eò plures in illà cognita veniunt cognoscendæ passiones; & quò perfectius cognoscitur quoduis principium, eò plures ex illo cognito veniunt conclusiones inferendæ. Vnde ad confirmationem factam possunt addere. Ex parte quidem entitatis diuinæ æqualem, & sufficientem titulum esse ad videndas in eà visà omnes creaturas possibiles, uti videntur de facto à Deo: limitati verò, siue taxari istum titulum ex parte visionis ipsius entitatis, ita, ut perfectior visio ad plures, imperfectior verò ad pauciores creaturas videndas determinet. Sed contra est. Quia titulus virtutis caulatiuæ, aut etiam connexionis, ob quem præcisè iuxta Aduersarios in entitate diuinà videntur creaturæ, nullatenus pendet à maiore, vel minore perfectione visionis ipsius entitatis; atque adeò per illam nullatenus venit taxandus; æqualisque subinde permanet semper respectu omnium creaturarum, cuiusvis demum perfectionis sit eiusdem entitatis visio. Quo redit integrè argumentum, & confirmatio eius. Si enim, ut Aduersarij consent, entitas diuina visà per hanc visionem, cuiuslibet ea sit perfectionis, ideò præcisè determinat ad videndas has creaturas; quia intrinsecè est virtus factiua illarum, aut etiam cum illis connexa, ut talisque videtur; cum æquè sit intrinsecè virtus factiua aliarum omnium possibilium, aut etiam connexa cum illis, ut talisque per eandem visionem necessariò videatur: quia nequit non videri per illam eodem modo quoad totum, quod intrinsecè est, iuxta doctrinam statutam q. 2. planè consequitur, entitatem diuinam per hanc eandem visionem visam ad videndas omnes creaturas possibiles debere necessariò determinare. At

non determinat ad omnes. Ergo neque ad aliquas determinare censenda est. Malè ergo in maiorem, vel minorem perfectionem visionis entitatis diuinæ refertur, quòd plures, aut pauciores creaturæ in illà tanquam in causà videndæ veniant.

Nec verum est, quò perfectius cognoscitur 75 causa præcisè quoad entitatem intrinsecam, prout loquimur in præsentì de causà primà, eò plures in eà cognosci effectus. Si enim cognitio causæ quoad solum intrinsecum sit intuitiua, æqualiter prorsus ex vi eius venient in causà cognoscendi aut omnes effectus eius, aut nullus: omnes quidem, si intrinsecè cum illis connexa est; nullus autem, si non connexa. Si verò sit abstractiua, quò plures causæ formalitates connexæ cum effectibus cognitæ fuerint, eò plures in illis cognoscuntur effectus. Quo pacto etiam, quò plures cognoscuntur formalitates aut in essentia connexæ cum passionibus, aut in principio connexæ cum obiectiuis conclusionibus, eò plures in illis aut passionibus, aut conclusionibus cognoscendæ veniunt. Atque hoc sensu, quò melius abstractiue cognoscitur aut causa, aut essentia, aut principium, eò plures in eis cognoscuntur aut effectus, aut passiones, aut conclusiones. Iam si sit sermo de cognitione, seu intuitiua, seu abstractiua causæ, aut essentiæ, aut principij prout subest connotatis extrinsecis, quò sub pluribus effectibus causa cognita fuerit, eò plures in eà ut sic cognoscuntur effectus iuxta dicenda proposuit. 10. pariterque, quò sub pluribus conclusionibus principium, eò plures in illà passiones, & in hoc conclusiones cognoscuntur. Sicque proinde, quò sub pluribus connotatis, eoque sensu, quò melius causa, aut essentia, aut principium siue intuitiue, siue abstractiue cognita fuerint, eò plures in eis aut effectus, aut passiones, aut conclusiones cognitæ erunt.

76 Secundo ad argumentum factum communiter etiam Aduersarij respondent, eò plures, aut pauciores creaturas videri ex vi visionis beatificæ in entitate Dei præcisè sumptà tanquam in causà, quò magis, aut minus perfectum est lumen gloriæ determinans, atque concurrens ad talem visionem. Sed hæc responsio in præcedentem ferme recidit: siquidem, quò perfectior est visio, eò perfectius est lumen, & vice versà, saltem cæteris paribus. Quare non magis, quam illa, satisfacit. Quia, sicut est impossibilis visio, ex vi cuius videantur in entitate diuinà tanquam in causà aliqua creaturæ, & non omnes: quia entitas diuina per nullam visionem possibilem, visà potest determinare ex præciso titulo causæ ad videndas aliquas, quin ad omnes; ut ex dictis contra præcedentem solutionem liquidum manet. Ita etiam est impossibile lumen gloriæ, ex vi cuius paulò remotius videantur in entitate diuinà tanquam in causà aliqua creaturæ, & non omnes: quia huiusmodi lumen exerceret munus istud medià visione impossibili à se producta. Quod est chymæricum.

77 Propterea alij respondent, posse Beatum, videre omnipotentiam Dei ut productiuam aliquarum creaturarum, non autem omnium; atque ita in illà posse videre aliquas creaturas, quin videat omnes. Falluntur tamen manifestè, si loquantur de intrinsecò omnipotentia præcisè, de quo modò tractamus. In omnipotentia enim

K K K

pra-

precisè quoad intrinsecum idem est prorsus, esse productiuam aliquarum creaturarum, & esse productiuam omnium. Vnde vnum sine alio videri nullo pacto potest iuxta doctrinam statutam q. 2. Aliud est de conceptibus productiuæ aliquarum, & productiuæ omnium creaturarum prout includentibus ex connotato ipsas creaturas iuxta dicenda proposuit. 10.

78 Alij respondent, Beatos eò plures creaturas cognoscere in omnipotentia tanquam in causa, quò magis penetrant illam suà visione; eò autem pauciores, quò minus. Sed hæc responsio in primam iam impugnatam recidit. Quia penetrare magis, aut minus omnipotentiam precisè quoad intrinsecum, aliud non est, quam illam magis, aut minus perfectè videre. Ostensum est autem ex vi cuiusvis visionis sue magis, siue minus perfectæ debere in intrinseco omnipotentia tanquam in causa vel omnes creaturas videri, vel nullam. Per quæ repulsa satis manet obscura quædam aliorum locutio dicentium, aliquas creaturas magis esse latentes in omnipotentia, quam alias; proindeque aliquas in illa tanquam in causa, non visis pariter reliquis, videri posse. Prædicta quippe omnia probant, nequam posse esse aliquas creaturas magis, quam alias, in omnipotentia latentes tanquam in causa. Ex quibus etiam facile quisque confutabit, quæcumque alij ad argumentum factum respondere tentauerint.

79 Iam verò creaturas aliquando existentes prout tales nequam in entitate diuinâ precisè sumptâ tanquam in causa videri posse, per argumenta facta longè efficacius comprobatur. Cum prorsus sit certum, entitatem Dei precisè sumptam cum creaturis prout existentibus connexam non esse; sed indifferentem omnino, vt cum illis, vel cum earum contradictorio coniungi possit. Quocirca aut omnes, aut plerique saltem Auctores supra commemorati, qui opinantur, in omnipotentia diuinâ videri à Beatis creaturas tanquam in causa titulo connexionis, aut virtutis causaliæ, aut continentia eminentialis, quam adstruunt in omnipotentia sumptâ precisè quoad entitatem respectu creaturarum, dumtaxat agunt de creaturis prout possibilibus. Atque ita, cum de existentibus prout talibus agunt speciatim, eorum aliqui, non innudâ omnipotentia, tanquam in causa, sed in eâ vt coniunctâ cum decreto Dei de illarum existentia, aut cum alio predicato connexo cum illis videri illas à Beatis, planè decernunt. Vnde constat, iuxta communem aut omnium, aut fere omnium Auctorum placitum, siue sensum in entitate diuinâ sumptâ precisè, prout sumimus in præsentis propositione, creaturas prout existentes à Beatis non videri tanquam in causa; tametsi iuxta sententiam multorum, quam nos impugnauius, prout possibles videantur.

80 Quòd si in entitate diuinâ precisè sumptâ nullas creaturas Beati tanquam in causa videri possunt ob inconnexione, quam illa vt sic cum omnibus creaturis habet: nec poterunt ob eundem titulum in eâ sumptâ eodem modo videri vllas tanquam in speculo, aut tanquam in idea, aut aliter. In quo amplius immorari necesse non est.

Propositio 10.

Suppositis creaturis, quas de facto vident Beati, in Deo viso prout illas connotante videre possunt, de factoque videre censendi sunt; dicendique subinde eo pacto illas in Deo videre tanquam in causa.

Itaque creaturas, quas Beati vident vt possibles, in Deo tanquam in causa eas potente causare vident; & creaturas, quas vident vt existentes, in Deo tanquam in causa eas causante vident. Conceptus enim Dei quatenus potentes causare tales creaturas possibles supra diuinam entitatem addit ex connotato ipsas creaturas, ipsarumve causalitates vt possibles; & conceptus Dei prout causantis tales creaturas existentes supra diuinam entitatem addit ex connotato ipsas creaturas, ipsarumve causalitates vt existentes. Dico ipsas creaturas, ipsarumve causalitates; quia aliqua creatura per se ipsas immèdiatè causantur à Deo. Quo casu partim denominatur Deus ab illis, vt possibilibus quidem potens ipsas causare, vt existentibus autem ipsas causans; aliqua verò creatura per interpositas causalitates causantur à Deo. Quo casu ab eiusmodi causalitatibus sortitur Deus immèdiatè eiusmodi denominationes.

Hoc sensu videtur posse intelligi S. Th. dum 1. p. q. 12. art. 8. alijsque in locis docet, creaturas videri in Deo tanquam in causa. Cum enim apertè loquatur non solum de creaturis possibilibus, sed etiam de existentibus; certumque sit, existentes in Deo sumpto precisè quoad entitatem, vt potè ab eis omnino absolutam, videri non posse, necessariò venit intelligendus tanquam loquens de Deo prout connotante, siue inuolente in conceptu causæ aliquid connexum cum creaturis, quæ in ipso tanquam in causa videri dicuntur, qualiter sumitur à nobis in præsentis propositione. Pariterque intelligendi veniunt ceteri Patres, qui perinde ac S. Th. loquuntur ad rem.

Ratio autem propositionis est. Quia quemadmodum voluntas potest velle vnum prout connotans aliud, quin per talem volitionem velit hoc aliud, vt patet in volitione puniendi peccatorem, quæ volitio est pœnæ prout connotantis peccatum, quin sit peccati, & in volitione sanandi ægrotum, quæ volitio est medicinz prout connotantis ægitudinem, quin sit ægitudinis. Ita intellectus potest iudicare vnum prout connotans aliud, quin per tale iudicium iudicet saltem formaliter hoc aliud; tametsi vnum prout connotans aliud sine hoc alio connotato stare non possit; cum eoque subinde necessariò connexum sit. Quo posito, sicut in quouis obiecto intrinsecè connexo cum alio, & secundum se precisè considerato terminus connexionis eius est iudicabilis; determinante videlicet obiecto connexo iudicato ad iudicandum terminum connexionis siue per idem, siue per distinctum iudicium, vt est certissimum. Ita in quouis obiecto intrinsecè absoluto ab alio, considerato tamen prout connotante illud, quo pacto extrinsecè euadit cum illo connexum, huiusmodi connotatum iudicabile est; determinante videlicet obiecto connotante iudicato prout tali ad iudicandum connotatum siue per idem, siue per distinctum iudicium; habenteque se connotato vt conditione ad talem determinationem. De quo

quo modo cognoscendi vnum ex vi cognoscendi aliud prout connotans illud tacto iam à nobis supra disp. 17. q. 6. plura infra dicenda sunt in tract. de Scient. Dei. Eo autem posito vt possibili, non est, cur negetur ille de facto exerceri in Beatis comparatione creaturarum, quæ iuxta constantem sententiam Patrum, & Theologorum vident in Deo. Dicuntur ergo videre illas de facto in Deo prout connotante ipsamet, siue ipsarum causalitates; subindeque videre illas de facto in Deo tanquam in causâ modo explicato, vt propositio nostra fert. Quo etiâ pacto dicendi sunt videre Beati actus diuinos intellectiōis, & volitionis ad ipsas creaturas terminatos (quos vident iuxta dicta q. 3.) in entitate diuinâ prout ipsos actus connotante.

Propositio 11.

84 Suppositis creaturis, quas de facto vident Beati, in Deo viso tanquam in obiecto beatificante dicendi sunt illas videre.

Hanc propositionem inde probo. Quia certum est, Beatis, suppositâ beatitudine essentiali, quam Deus illis communicat consistentem, aut vnice, aut principaliter in visione entitatis diuinæ, beatitudinem insuper accidentalem debita esse titulo aliquo connaturalitatis, aut congruitatis, quò plenè status eorum beatificus sit. Ad beatitudinem autem accidentalem pertinet intuitio earum creaturarum, quas, ipsarum esse supposito, intuitiue videre censentur iuxta dicta proposit. 3. Vnde huiusmodi creaturarum intuitio visioni beatificæ, qua vident Deum, ipsique Deo subinde prout viso per illam debita est. Ex quo rursus fit, vt, dum intuitio talium creaturarum Beatis confertur à Deo inducto per eiusmodi debitum, cum veritate dici possit, Beatos ex vi vident Deum tales creaturas intueri: Deumque ipsum prout visum obiectiue concurrere, obiectiueque proinde determinare intellectum Beatorum ad talium creaturarum intuitionem. Quod ipsum, iuxta supra dicta q. 3. n. 15. est, Beatos in Deo viso tanquam in obiecto beatificante tales creaturas videre, vt propositio data fert.

85 Itaque hoc ipso, quod Beatis communicanda est visio beatifica, visio quoque dictarum creaturarum, ipsarum esse supposito, communicari debet, siue hæc ab illâ sic distincta, siue secus; vtroque enim modo potest Deus tali debito satisfacere: quamuis de facto satisfaciat dando Beatis talem beatificam visionem, quæ eadem ipsarum quoque creaturarum sit visio, iuxta doctrinam statutam proposit. 7. & 8. Neque id obstat, quominus tales creaturæ in Deo vt in obiecto beatificante dicantur videri. Quia siue per eandem Dei visionem, siue per distinctam creaturæ titulo eiusmodi debiti videantur, semper Deus visus medio ipso debito determinat obiectiue ad earum visionem. In quo stat, creaturas ipsas in Deo vt in obiecto beatificante videri.

86 Qua ratione autem Beati in Deo, tanquam in obiecto beatificante vident creaturas ad se spectantes aliquo modo iuxta dicta proposit. 3. eadem quoque vident actus diuinos ad tales creaturas terminatos, vt pote ad se etiam eodem iure spectantes; atque etiam Verbum diuinum, prout Verbum est talium creaturarum, & talium actuum; necnon Spiritum sanctum, prout vtrorumque est amor productus,

siue pondus iuxta dicta quæst. 3.

Et quoniam quò perfectiùs quisque Beatus 87 videt Deum, eò maiorem beatitudinem essentialem habet, & vice versâ: & quò maiorem beatitudinem essentialem habet, eò maior beatitudo accidentalis illi debetur, defactoque subinde confertur: & ad maiorem beatitudinem accidentalem spectat, tum plures creaturas videre, tum eas videre perfectiùs: idcirco, quò quisque Beatus perfectiùs videt Deum, eò plures creaturas videt, perfectiùsque in ipso. Quo sensu venit intelligendus S. Th. vbicumque absolutè pronunciat, quò quisque perfectiùs Deum videt, eò plures creaturas in ipso videre, nimirum vt in obiecto beatificante. De quo plura proposit. 14.

Propositio 12.

Beati creaturas, quas vident, in Deo 88 prout eas intelligente, & volente; atque adeò etiam speciatim in Verbo diuino, prout earum est Verbum, & in Spiritu sancto, prout earum est amor productus, vident.

Hæc propositio valdè est conformis dictis Patrum sæpe asserentium, & quidem propriissime, creaturas à Beatis in Sapientiâ Dei, & in eius Verbo videri. Probatur autem facillè ex hæcenus dictis. Quia actus diuini intellectus, & voluntatis terminati ad creaturas, quas Beati vident, atque adeò denominantes Deum eas intelligentem, atque volentem, necnon Verbum diuinum prout Verbum talium creaturarum est, & Spiritus sanctus, prout est earumdem amor productus, siue pondus, intrinsecè connectuntur cum ipsis creaturis ex vnâ parte; ex aliâ verò vt sic à Beatis intuitiue videntur, prout q. 3. statuimus. Igitur in eis vt sic visis aptissime omnium videri possunt creaturæ ipsæ à Beatis; de facto, que subinde videri censenda sunt. Nullum quippe medium aptius excogitari potest, in quo viso videatur quoduis obiectum, illo, quod suo præceptu intrinsecè cum tali obiecto est connexum, vt ex dictis in superioribus colligere est. Siquidem illud est, quod aptissime omnium determinat obiectiue intellectum videntis ipsum ad videndum aliud obiectum, cum quo ipsum connexum est. In quo consistit, tale obiectum in ipso videri.

Itaque Beati videntes scientiam, quam 89 Deus habet de creaturis possibilibus, quas ipsi vident, in tali scientiâ vident tales creaturas; & videntes scientiam, quam Deus habet de creaturis existentibus, quas ipsi vident, in tali scientiâ vident tales creaturas; & videntes Verbum diuinum, quatenus vtrarumque est verbum, siue representatio per modum termini, in ipso Verbo vident vtrasque. Pariterque videntes volitiones diuinas terminatas aut ad omnes dictas creaturas, aut ad earum aliquas, & Spiritum sanctum, vt est earumdem volitio producta, siue pondus, in ipsis quoque vident illas.

Sed dicit aliquis. Medium cum alio obiecto 90 connexum, quantumvis intuitiue visum, dumtaxat determinat ad cognoscendum abstractiue ipsum obiectum, vt patet in creaturis connexis cum Deo, quæ ab Angelo viatore intuitiue visæ dumtaxat determinant ipsum ad cognoscendum Deum abstractiue. Igitur Beati ex vi

videndi prædicta media connexa cum prædictis creaturis abstractiue tantum in illis, non verò intuitiue cognoscunt creaturas ipsas. Distinguo antecedens. Quando intellectus determinandus proximè est impotens ad cognoscendum intuitiue tale obiectum; quia non habet comprincipia ad id requisita; concedo. Quando proximè est potens; quia habet; nego. Et nego consequentiam. Itaque medium cum alio obiecto connexum etiam intuitiue visum ex se tantum est determinatum ad tale obiectum cognoscendum siue abstractiue, siue intuitiue. Quia tamen determinatio ista ad intellectum determinandum est respectiua; quando intellectus determinandus proximè est cognoscitiuus obiecti huiusmodi intuitiue, ad cognitionem intuitiuam eius fiet determinatio vi talis medij; ad abstractiuam autem, quando intellectus determinandus abstractiue tantum ipsius obiecti cognoscitiuus proximè est. Et quoniam Angelus ex suis naturalibus in statu via, etsi intuitiue videat creaturas connexas cum Deo, ad ipsum intuitiue videndum comprincipia non habet; creaturæ visæ ad solam abstractiuam Dei cognitionem ipsum determinat. Beati verò, quia titulo status beatitudinis comprincipia sufficientia habent ad intuitiue cognoscendas creaturas prædictas, per media prædicta cum eis connexa ad intuitionem earum determinantur. In hunc modum contra Recentiores quosdam dicemus in tract. de Scientiâ, in quouis medio connexo non abstractiue, sed intuitiue videri à Deo terminum connexionis. De quo ibi plura.

Propositio 13.

91 Beati creaturas, quas vident, in Deo tanquam in quodam speculo vident.

Sic loquuntur Patres, & Scholastici communiter. Hæc tamen loquutio non importat specialem aliquem modum videndi creaturas in Deo, præter hæcenus commemoratos. Sed iuxta quemlibet eorum dicuntur insuper per quamdam metaphoram desumptam ab analogiâ eorum, quæ in speculo materiali apparent, videri in Deo vt in speculo. Analogia autem in eo stat, quod, sicut oculis corporeis ex vi videndi speculum videntur alia obiecta distincta ab speculo, neutiquam eò modo videnda, si non videretur speculum, ita intellectu beato ex videndi Deum videntur creaturæ distinctæ à Deo, neutiquam eò modo videndæ, nisi Deus videretur. Quidquid sit modò de minoriore, distinctioreve philosophiâ visionis corporeæ specularis; ad metaphoricam enim loquutionem sufficit analogia, siue similitudo dicta. Quocirca S. Th. q. 22. de Verit. art. 6. in corp. ait. *Speculum propriè loquendo, non inuenitur nisi in rebus materialibus; sed in rebus spiritualibus per quamdam transumptionem dicitur per similitudinem acceptam à speculo materiali, vt scilicet in rebus spiritualibus dicatur esse speculum id, in quo alia representantur, sicut in speculo materiali apparent formæ rerum visibilibus.*

92 Appellat autem multi Scholastici Deum speculum voluntarium creaturarum comparatione Beatorum; ad distinctionem scilicet speculi materialis, quod visum naturaliter, & citra omnem libertatem representat alia, quæ in illo apparent: quia Deus saltem vt visus præcisè quoad entitatem non representat necessariò, & citra omnem libertatem alia à se. Cùm sit possi-

bile, videri Deum vt sic, quin vlla in ipso videatur creatura iuxta doctrinam statutam propos. 2.

Propositio 14.

Quò quis perfectiùs videt Deum, eò plures creaturas in ipso videt. 93

Ita S. Th. 1. p. q. 12. art. 8. & q. 57. art. 5. & in 4. dist. 49. q. 2. art. 5. sepeque alibi; & cum eo Thomistæ, alijque Theologi communiter. Probant aliqui, Quia, quò perfectiùs videtur causa in vniuersum, eò plures in eà videntur effectus. Hæc tamen probatio non est efficax, si fit in eà, vt solet, & vt ad propositum debet, sermo de visione causæ præcisè quoad entitatem intrinsecam, vt satis constat ex dictis proposit. 9. Inde ergo probanda propositio est. Quia, vt num. 87. tetigimus, quò quis perfectiùs videt Deum, eò maiorem beatitudinem essentialem habet, eoque maior subinde beatitudo accidentalis ipsi debetur, de factoque confertur. Ad maiorem autem beatitudinem accidentalem spectat, plures creaturas videre. Igitur de primo ad vltimum, quò quis perfectiùs videt Deum, eò plures creaturas in ipso videt. Est quippe sermo in propositione de maiore perfectione intensiua visionis Dei maiorem beatitudinem essentialem constitutente iuxta dicenda postmodum.

Sed obijcitur contra propositionem. Contingere potest, vt habens pauciora merita, atque adeò minorem beatitudinem essentialem, plures creaturas videre debeat, vt pote pertinentes ad suum statum, iuxta dicta proposit. 3. quam habens plura merita, maioremque beatitudinem essentialem, vt pote ad cuius statum pertinent longè pauciores: vt si Fundator religionis, ad quem spectat ratione muneris, cuncta, quæ in tali religione eueniunt, videre, minorem beatitudinem essentialem habeat, quam aliquis Anachoreta incognitus, cui titulo muneris nullius euentus competit intuitio. Igitur nequit esse vniuersaliter verum, eò plures vnumquemque creaturas videre, quò perfectiùs videt Deum, seu, quò beator essentialiter est.

Respondent aliqui, quorum est Fasol. 1. p. q. 12. art. 8. dubit. 22. n. 129. cum, qui, minus beatus cùm sit, plures ratione status, siue muneris creaturas videre postulat, quam, qui magis beatus est, videre quidem illas, non tamen in Verbo, sed per speciales reuelationes distinctas à visione beatificâ, & debitas illi, non vi visionis ipsius, sed vi status beatifici. Atque ita solum esse vniuersaliter verum, à magis Beato videri plures creaturas in Verbo, quidquid sit de pluribus visis extra Verbum interdum à minus Beato. Quo fere etiam pacto respondet Recupit. lib. 6. q. 38. cap. 4. Sed non placent. Primò; quia concedunt, creaturas à Beatis visas titulo status, siue muneris proprii vniuscuiusque non videri ab ipsis in Verbo: quod communi sententiæ Patrum statuta proposit. 6. refragatur haud dubie. Secundo; quia censent, non per visionem beatificam, sed per aliam distinctam videri à Beatis aliquas creaturas, non solum ex numero earum, quæ illis successu temporis notificantur: quod est contra doctrinam à nobis ex sententiâ Patrum deductam proposit. 8. sed etiam ex numero earum, quæ illis notificantur à suæ beatificationis principio; quod communi Theologorum sententiæ

tix statuta proposit. 7. planè aduersatur. Tertio; quia concedunt, aliquos habentes minorem beatitudinem essentialem plures creaturas videre absolute, quam habentes maiorem: quod communi etiam Theologorum sententiæ in præsentî propositione statuta oppositum est.

96 Respondeo ergo cum Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 28. n. 19. & 20. vnumquemque Beatum, quantumvis exiguam beatitudinem essentialem habeat, omnes creaturas ad suum statum, ad summe munus pertinentes, quantumvis sint illæ multæ, videre intuitiue: quia id vel infimæ essentiali beatitudini debitum est: easque in Verbo, & per eandem visionem Dei videre iuxta doctrinam stabilitam proposit. 6. 7. & 8. Quoties autem ad statum, aut munus habentis minorem beatitudinem essentialem plures pertinent creaturæ videndæ, quam ad statum, aut munus habentis maiorem, etsi primus ex genere creaturarum ad proprium statum, aut munus pertinentium plures creaturas videat, quam secundus; secundus tamen ex alijs generibus tantò plures videt, quam primus, quantum necesse est, vt secundus eadem proportione excedat primum, quoad numerum omnium creaturarum, quas vident, atque etiam quoad perfectionem visionis earum, qua excedit ipsum quoad beatitudinem essentialem. Ex quo patet, benè componi, quòd sæpe minus Beatus plures, quam magis Beatus videat creaturas ex genere eorum, quæ pertinet ad proprium statum, aut munus; & nihilominus magis Beatus absolute, & ex omni genere eò semper plures creaturas videat, easque in Verbo, & per visionem beatificam, quam minus Beatus, quò magis, quam ille, Beatus est.

97 Est tamen animaduertendum, bifariam posse dici Deum perfectius videri. Primò intensiue, vt quando visio in se clarior, intentior, aut alio quouis modo perfectior est alià visione habente idem prorsus obiectum. Secundò veluti extensiue, vt quando visio Dei ad plura eorum, quæ ad Deum pertinent, se extendit, ipsumque prout connorantem illa, siue prout subest illis tangit; nimirum ad plures actus intellectus, & voluntatis diuinæ, ad pluresque creaturas factibiles, & factas à Deo. Perfectius enim vnum quodque cognosci dicitur, quando non solum quoad substantiam, sed etiam quoad accidentia, quibus illud subsistat, cognoscitur, tantoque perfectius, quanto quoad plura; etiam quoad intrinsecam perfectionem cognitiones æquales sint. Prædicta autem, quæ ad Deum pertinent, ad instar accidentia sunt comparatione substantiæ eius. Et propositio quidem data, vt iam adnotauimus, de maiore perfectione intensiua visionis Dei, quæ sola facit magis beatum essentialiter, tractat. Ex eà tamen constat, quo quis perfectius intensiue Deum videt, eò perfectius etiam extensiue videre illum: in hoc namque recidit iuxta, dicta eò plures in Deo viso creaturas videre. Et hæc quidem de facto. Quòd si ex duobus Beatis primus aut æquè, aut minus perfecte intensiue, perfectius verò extensiue videret Deum, quam secundus, (vt suppositis dictis habemus, possibile est citra omne dubium); primus quidem aut æquè, aut minus beatus essentialiter, magis verò beatus accidentaliter, quam secundus, esset, vt satis, superque ex dictis liquidum est. Id tamen de facto non euenit: quia beatitudo accidentaliter connaturaliter essentiali

proportionari debet. Ad Deique prouidentiam spectabit, earum proportionem taxare, computatis etiam vnicuique beatitudinis accidentalibus, quæ sunt vnicuique Beato successu temporis obuenturi.

Rogabit hic aliquis; qua ratione sit verum, quòd sæpe dixit August. & cum eo alij, creaturas perfectius, seu melius videri à Beatis in Verbo, quam in se ipsis? Respondeo, id verum esse: quia cognitio naturalis de creaturis in se ipsis, quam de facto habent Beati, longè imperfectior est vndeque cognitione supernaturali, quam habent de creaturis in Verbo realiter indistinctam à visione beatificâ. Etenim tam Angelis, quam hominibus, siue animabus separatim intra, tum extra statum Viæ independenter omnino à visione beatificâ, & ab statu beatitudinis debentur naturali iure, naturaliterque, subinde conferuntur de facto cognitiones tum intuitiua, tum abstractiua multarum creaturarum, quibus illæ in se ipsis ab eis cognoscuntur; vltra quas insuper nouo beatitudinis titulo, quò donantur, sublimior aliqua supernaturalis intuitio earundem creaturarum connaturaliter debetur; conferunturque de facto indistincta à visione Verbi, per quam illas vident in Verbo ipso, vt constat ex dictis. Ex quo patet, verissimè dici ab August. melius, perfectiusque videri à Beatis in Verbo creaturas, quam in se ipsis; eas nimirum, quæ de facto à Beatis tum in se ipsis, tum in Verbo videntur, quales sunt illæ, quarum cognitio naturalis independenter ab statu Beatitudinis illis debetur, de factoque conferuntur. Vltra quas multas alias vident tantum in Verbo; eas scilicet omnes, quarum cognitio iure nature non debebatur; debetur tamen, atque conferuntur iure dumtaxat beatitudinis.

Propositio 15.

Quidquid de cognitione intuitiua, 99 quam Beati habent creaturarum, in præcedentibus propositionibus traditum est, vniuersaliter venit intelligendum de cognitione intuitiua, quam habent quarumlibet veritatum obiectuarum distinctarum à Deo.

Quaquam enim, vt morem gereremus Autoribus, de cognitione intuitiua, quam Beati habent creaturarum, indefinitè simus loquuti, doctrina tamen tradita vniuersaliter conuenit cognitioni intuitiua, quam habent quarumlibet veritatum obiectuarum distinctarum à Deo. Quippe Beati eisdem tribus ex titulis, ob quos aliquas creaturas tum existentes, tum possibles cognoscunt intuitiue iuxta doctrinam statutam, proposit. 3. aliquas ex veritatibus obiectiuis distinctis à Deo cuiusuis omnino generis cognoscunt pariter, iuxta vniuersalem diuisionem veritatum obiectuarum à nobis datam, & latè expositam in Pharo Scient. totà disp. 10. Itaque Beati intuitiue imprimis cognoscunt eas positiuas veritates tum quiditatiuas, tum existenciales, tum conditionatas, tum absolutas creaturarum possibile, quarum intuitiua notitia propter aliquem ex tribus dictis titulis spectat ad ipsos. Deinde cognoscunt pariter intuitiue positiuas veritates tum quiditatiuas conditionatas, & absolutas, tum existenciales conditionatas chymærarum impossibili.

sibilitum, quarum similiter intuitiva notitia propter aliquem ex eisdem tribus titulis ipsis debetur. Præterea cognoscunt itidem intuitivè eas veritates negativas tum absolutas, tum conditionatas tam creaturarum possibilem, quam chymararum impossibilem, quarum intuitiva notitia non minus pertinet ad ipsos ob aliquem titulum ex prædictis. De quibus speciatim iterum redibit sermo infra disp. 21. n. 65. Ad veritates autem conditionatas cuiusvis ex generibus dictis reducuntur veritates disunctivæ ipsis correspondentes iuxta universalem doctrinam loco citato Phari Scient. traditam.

¹⁰⁰ Quæ omnes obiectivæ veritates eadem omnino ratione dicendæ sunt cognosci intuitivè à Beatis tum per visionem ipsam beatificam, tum in Verbo, aut in Deo, &c. ac dictæ sunt in præcedentibus cognosci creaturæ, quarum ad ipsos pertinet notitia intuitiva. Quoniam doctrinam in præcedentibus tradita pro intuitione talium creaturarum pro intuitione talium omnium veritatum obiectivarum facit etiam omnino. In quibus minutis explicandis non est, cur diutius moremur.

DISPUTATIO XXI.

De passionibus Visionis intuitivæ Dei.

¹ Sermo erit in hac disputatione de passionibus præsertim metaphysicis tum proprijs, tum communibus Visionis intuitivæ Dei iuxta divisionem passionum cuiusvis essentia traditam in Pharo Scient. disp. 17. q. 18. nimirum de æqualitate, & inæqualitate, similitudine, & dissimilitudine, identitateve, & diversitate specifica, de perpetuitate, & alijs huiusmodi.

QVAESTIO I.

Vtrum visio Dei in Beatis omnibus sit æqualis, aut inæqualis.

² Cvm Beatitudo essentialis videntium Deum aut unice, aut principaliter in eius visione consistat, perinde ferme est de æqualitate, & inæqualitate visionis Dei, atque de æqualitate, & inæqualitate Beatitudinis, qua Beati gaudent, differere.

³ Igitur omnes omnino videntes Deum æqualiter esse beatos, æqualesque subinde habere visiones beatificas, error Ioviniani fuit, ut scribit Hieronimus lib. 2. adversus eundem, & epist. 17. ad Damasum. Cuius etiam mentionem facit August. hæresi 82. & S. Th. opusc. 19. cap. 6. & referunt Castro adversus hæreses verbo *Beatitudo*, & Sanderus lib. 7. de Visibili Monarch. hæresi 87. In eundemque errorem inciderunt Lutherus, & sequaces, licet ex diverso fundamento, ut referunt, & impugnant Hofius in Confess. cap. 87. Vega in Trid. lib. 10. cap. 3. Sor. lib. 2. de Natur. & gratiâ cap. 20. & in 4.

dist. 49. q. 3. art. 2. Et sequutus est Calanus lib. 3. Institut. cap. 15. Et ex Catholicis Durand. in 4. dist. 49. q. 2. n. 27. addens tamen statim n. 28. melius, & fecerius esse adicere oppositum. Catholica verò sententia est, multos ex videntibus Deum inæqualiter esse beatos, inæqualesque subinde habere visiones beatificas.

In oppositum extremum declinarunt Palud. in 4. q. 1. Et Recentiores quidam innominati apud Ægid. Lusit. lib. 12. de Beat. q. 9. art. 3. asserentes, omnes omnino videntes Deum inæqualiter esse beatos, inæqualesque proinde habere visiones beatificas. Contraria tamen sententia, quam tradunt Maldon. in illud Marh. 20. *Acciperunt & ipsi singulos denarios*. Soar. 3. p. q. 62. art. 4. disp. 7. sec. 5. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 9. sect. 1. Ægid. Lusit. supra, & reliqui omnes Theologi, certa est. Addit tamen Recupit. 1. p. lib. 6. q. 34. cap. 5. ut quid verisimile, omnes Beatos in gloria accidentaliter habente se concomitanter ad visionem beatificam esse inæquales, qualem putat esse, quæ ad statum individualement vniuscuiusque pertinet, ut sunt, inquit, aureolæ, visio futurorum, & gaudia quædam accidentalia.

Suppono ut certum ex dictis disp. 20. visiones beatificas omnium beatorum, quantum est ex parte obiecti primarij, quod est entitas Dei cum omnibus suis prædicatis realiter identificatis, æquales esse, quatenus omnes idem habent huiusmodi obiectum primarium, ut ibi q. 1. statutum est. Nec fieri potest, ut non habeant, iuxta doctrinam statutam q. 2. Quare questio præfens, quæ de visionibus potissimè prout respicientibus prædictum suum obiectum primarium, à quo habent esse beatificas, differit, solum est de æqualitate, & inæqualitate earum quoad perfectionem ipsi intrinsecam, ratione cuius eas habentes, etsi omnes videant vnam, & eandem, & totam entitatem Dei, inæqualiter tamen vident eorum multi, inæqualiterque proinde ab eâ visâ beatificantur.

Propositio 1.

Non omnes videntes Deum sunt æqualiter beati. Proindeque neque omnes habent æquales quoad perfectionem visiones beatificas. Sed multi inæquales.

Propositio est de fide. Definivita enim est in Concilio Florent. sess. vlt. in litteris vniionis dicente. *Beati intuentur clarè ipsum Deum trinum, & unum, sicuti est; pro meritum tamen diversitate alius alio perfectius*. Planèque inferitur ex Trid. sess. 7. dum definit. *Iustificatos bonis operibus verè mereri gloria augmentum*. Supra eam scilicet, quam acciperent, si cum iustitiâ acceptâ decederent ante alia opera patrata. Refertur etiam à Vazq. 1. p. disp. 47. cap. 2. pro eadem veritate Concilium Thelense sub Sixcio Papa. Sed ibi nihil de hæc causâ tractari, crudité probat Soar. lib. 2. de Attrib. cap. 20. n. 6.

Constat deinde eadem veritas ex Scripturâ, cuius multa testimonia congerit Hieronimus supra contra Iovinianum. Potissima sunt illud Ioan. 14. *In domo Patris mei mansiones multe sunt*. Vbi apertè sermone esse de diversitate gloria Beatorum, concors Patrum sententia est apud Soar. supra n. 3. & Ægid. Lusit. lib. 12. de Beat. q. 9. art. 1. Tum illud 1. ad Corinth. 15. *Sicut stella differit ab stella in claritate, sic erit resurrectio mor.*